Regiunea Hunedoara-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

Organ al Comitetului Central al P.M.R.

Anul XXXIII Nr. 6123 | Marți 31 decembrie 1963 | 6 PAGINI - 30 BANI

În ziarul de azi:

- Tudor Arghezi — **1964** (pag. 2-a).
- **Primul interviu** (pag. 2-a).
- **Acesta-i peisajul** (pag. 3-a).
- **Umor** (pag. 4-a).
- **Dacă valurile Mediteranei ar avea grai** (pag. 5—6).

IN PRAG DE AN NOU

Ultima filă se desprinde din vechiul calendar... Pe prima filă a anului nou, sub cifra „1964", strălucește un mare și roșu „1"... Cu clinchet de pahare, în zvon de cîntece și veselie, milioane de oameni de pe întreg cuprinsul țării vor saluta, la miezul acestei nopți, tradiționala ștafetă a anilor, urcușul pe o nouă treaptă spre viitor. De pe această treaptă, oamenii își întorc privirile spre drumul parcurs cu bucuria izbînzilor cucerite, iar spre noul an, spre calea ce ni se deschide în față, privesc cu încredere nestrămutată și cu certitudinea realizărilor viitoare. Această încredere își are izvorul în justețea verificată prin fapte a politicii partidului, care călăuzește an de an poporul nostru spre noi succese în lupta pentru înflorirea patriei socialiste.

În memoria generațiilor, fiecare an se înscrie cu fizionomia sa proprie, cu contururile sale specifice. Unii sînt însă legați între ei prin caracteristici comune. Despre anii puterii populare oamenii muncii obișnuiesc să spună cu drag: „anii noștri". Și, într-adevăr, fiecare „an al nostru" reprezintă o culme cucerită pe un drum ascendent, de progres neîntrerupt. Anul 1963, în care pe întinsul țării s-au deschis noi șantiere, s-au înălțat uzine și fabrici, sonde și centrale electrice, școli și spitale, cartiere întregi de locuințe ce dau o nouă tinerețe orașelor, an în cursul căruia, ca și în predecesorii săi din șesenal, prevederile planului de stat au fost realizate și depășite, ni se înfățișează acum, în ultima zi a sa, ca o nouă ilustrare a ritmului înalt de creștere a economiei noastre naționale, a dezvoltării ei echilibrate, armonioase, întemeiate pe înfăptuirea consecventă a mărețului program de desăvîrșire a construcției socialiste adoptat de cel de-al III-lea Congres al partidului.

Bilanțul rodnic al anului 1963 reprezintă o bază trainică pentru noi victorii ale construcției socialiste în anul care vine. Poporul nostru are deplin temei să întîmpine cu bucurie prima zi a lui 1964, an în care va sărbători cea de-a XX-a aniversare a eliberării patriei. Nu există om al muncii care să nu simtă îndemnul lăuntric de a-și încorda toate forțele spre a înfăptui sarcinile stabilite de partid pentru penultimul an al șesenalului, de a spori strălucirea acestui an aniversar prin realizări demne de mărea-ța sărbătoare.

În această noapte, pe toate meridianele planetei, sute de milioane de oameni vor scruta viitorul, căutînd să descifreze contururile lui 1964. Nădejdile sînt, în chip firesc, mai mult ca oricînd legate de cele mai scumpe aspirații ale omenirii: pacea, progresul social. Ele au un temei profund — creșterea și consolidarea continuă a forțelor păcii și progresului, în primul rînd a sistemului socialist mondial, care acționează în tot mai mare măsură ca factor determinant al dezvoltării sociale contemporane.

La acest început de an — ca, de altfel, adesea în ultimii ani — una dintre profesiile cu deosebire solicitate este aceea a cartografilor. Pe harta lumii au apărut noi state independente, care s-au adăugat celor aproape 50 de state suverane născute după cel de-al doilea război mondial pe ruinele sistemului colonial, prăbușit sub presiunea valului luptei de eliberare națională. Luptînd pentru consolidarea independenței și dezvoltarea economică, tinerele state independente aduc o contribuție activă la cauza apărării păcii, iar viața le dovedește că au în țările socialiste prietenii cei mai sinceri și de nădejde.

Sutele de milioane de oameni de pe întreg cuprinsul globului pămîntesc privesc, în pragul Anului Nou, spre cerul planetei, cu ochii mai senini. Pentru prima oară în ultimele două decenii, omenirea nu mai respiră aer viciat de pulberea elementelor radioactive. Eforturile uriașe ale forțelor păcii pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice în viața internațională au avut drept rezultat Tratatul de la Moscova cu privire la interzicerea experiențelor nucleare în cele trei medii, tratat care, deși nu rezolvă problemele majore ale luptei pentru preîntîmpinarea războiului mondial, s-a dovedit un factor pozitiv în relațiile dintre state. În ultimul timp s-au realizat și alte înțelegeri și acorduri care contribuie la accentuarea tendinței spre rezolvarea prin tratative a problemelor litigioase, spre dezvoltarea relațiilor internaționale, a comerțului mondial, a legăturilor multilaterale între state și popoare.

Acum, cînd pe întreg globul se ciocnesc paharele în cinstea noului născut — anul 1964 — nu răsună urare mai fierbinte decît aceea de a se dezvolta și fructifica rezultatele obținute în 1963, de a se realiza noi și substanțiale progrese în eforturile pentru destindere, de a se ajunge — prin abordarea în spirit realist și răbdătoare a problemelor litigioase — la soluții constructive în interesul consolidării păcii în lume.

În strînsă unire cu celelalte țări socialiste frățești, colaborînd cu toate forțele păcii și progresului, R.P. Romînă acționează cu perseverență pentru promovarea principiilor coexistenței pașnice în viața internațională, își aduce contribuția proprie, activă, la soluționarea problemelor ce frămîntă omenirea. Răsunetul de care s-au bucurat inițiativele diplomatice ale țării noastre, dezvoltarea neîntreruptă a relațiilor politice, economice, cultural-științifice pe care le întreține cu un număr tot mai mare de state, sporirea numărului prietenilor țării noastre de pe toate continentele sînt mărturii ale autorității și prestigiului crescînd de care se bucură azi Romînia pe arena internațională.

Cetățenii patriei noastre privesc înainte cu optimismul oamenilor liberi și stăpîni pe soarta lor, însuflețiți de o încredere de neabătut în călăuza lor încercată — Partidul Muncitoresc Romîn, de voința de a-și aduce din plin aportul la noile succese pe care le vor obține în 1964 forțele păcii și socialismului.

La mulți ani, tovarăși!

Inaugurarea Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism

Luni 30 decembrie a avut loc în Parcul Libertății din Capitală solemnitatea inaugurării Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

La solemnitate au luat parte tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Petre Borilă, Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Alexandru Drăghici, Alexandru Moghioroș, Alexandru Bîrlădeanu, Dumitru Coliu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Mihai Dalea, Gheorghe Gaston Marin, Gogu Rădulescu, Constantin Tuzu, membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, deputați ai Marii Adunări Naționale, vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, conducători ai organizațiilor obștești și instituțiilor centrale, oameni de știință și cultură, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderile și instituțiile bucureștene.

Au fost prezenți membri ai familiei dr. Petru Groza și ai familiilor Ștefan Gheorghiu și I. C. Frimu.

Monumentul înalt de peste 48 de metri, situat pe platoul ce domină Parcul Libertății și împrejurimile, impresionează prin măreția sa, prin sobrietatea liniilor sale arhitectonice. Deasupra bazei de formă circulară se avîntă spre înălțimi cinci arce zvelte, placate cu granit roșu.

Rotonda din interior, în care se pătrunde printr-o poartă masivă, are și ea pereții din granit roșu pe care se sprijină o boltă din mozaic auriu. Aici se află cripte acoperite cu lespezi din granit negru. Într-una din ele este depus sicriul cu rămășițele pămîntești ale doctorului Petru Groza.

În centrul rotondei, pe un piedestal, strălucește o cunună din bronz. Pe terasa superioară, într-o amforă de granit va arde mereu o flacără simbolizînd prezența veșnic vie a

(Continuare în pag. VI-a)

Cuvîntarea tovarășului Chivu Stoica

Tovarăși,

Inaugurăm acest monument, ridicat drept un înalt omagiu adus memoriei militanților revoluționari care și-au închinat viața slujirii cu abnegație a intereselor vitale ale poporului, cauzei libertății și independenței naționale, a eliberării de exploatare și asuprire, memoriei celor care și-au adus contribuția la făurirea și întărirea forței conducătoare a proletariatului — partidul comunist — au desfășurat o luptă eroică împotriva regimului burghezo-moșieresc, împotriva reacțiunii și fascismului, pentru instaurarea și consolidarea regimului democrat-popular și construirea orînduirii socialiste.

În dragostea lor fierbinte față de patrie și popor, ei au găsit forța morală de a înfrunta prigoana și teroarea, cu încredere de neclintit în victoria mărețelor idei ale socialismului.

Se află aici rămășițele pămîntești ale lui Ștefan Gheorghiu și I. C. Frimu, înflăcărați militanți revoluționari, organizatori și conducători de seamă ai mișcării noastre muncitorești de la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea. Se află aici rămășițele pămîntești ale eminentului patriot și strălucit om de stat Petru Groza, militant curajos pentru democrație și progres, care în funcțiile de înaltă răspundere ce le-a deținut în conducerea statului democrat-popular a adus o mare contribuție la făurirea și consolidarea orînduirii noastre socialiste.

Pentru oamenii muncii din țara noastră, pentru tineretul nostru, devotamentul și spiritul de sacrificiu al remarcabililor militanți ieșiți din rîndurile clasei muncitoare, ale poporului, reprezintă un înalt îndemn pilduitor.

Lupta și jertfa lor n-a fost zadarnică. Visurile și idealurile atîtor generații de luptători se înfăptuiesc în zilele noastre prin munca entuziastă a maselor populare, strîns unite în jurul încercatei lor călăuze — Partidul Muncitoresc Romîn — conștiința și inima fierbinte a poporului. Înaintăm cu pași siguri, sub steagul marxism-leninismului, spre țelul măreț — construirea socialismului și comunismului.

Glorie veșnică eroilor luptei pentru libertatea și fericirea poporului, pentru victoria cauzei socialismului și a păcii!

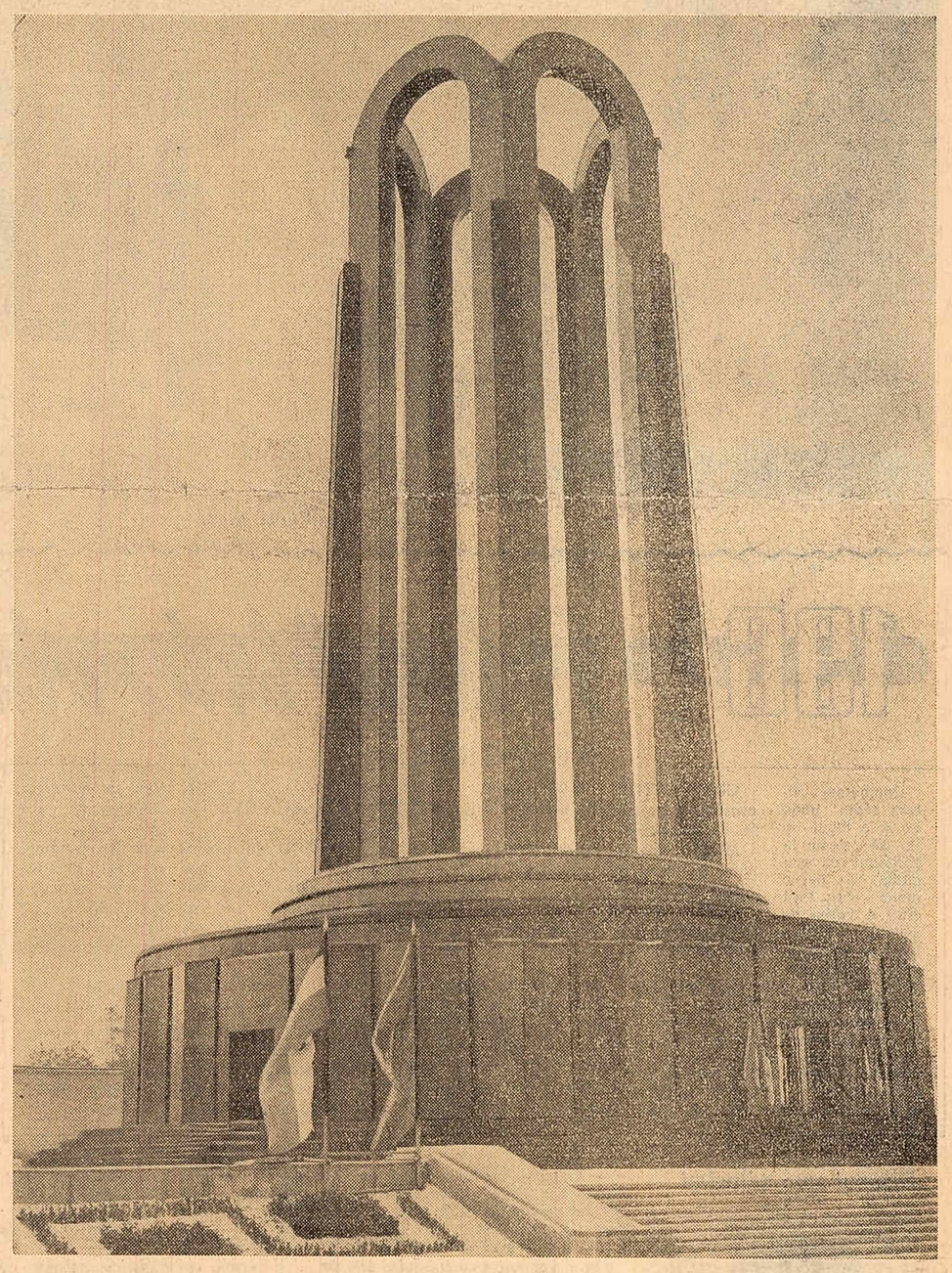

Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patrici, pentru socialism
Arhitect HORIA MAICU

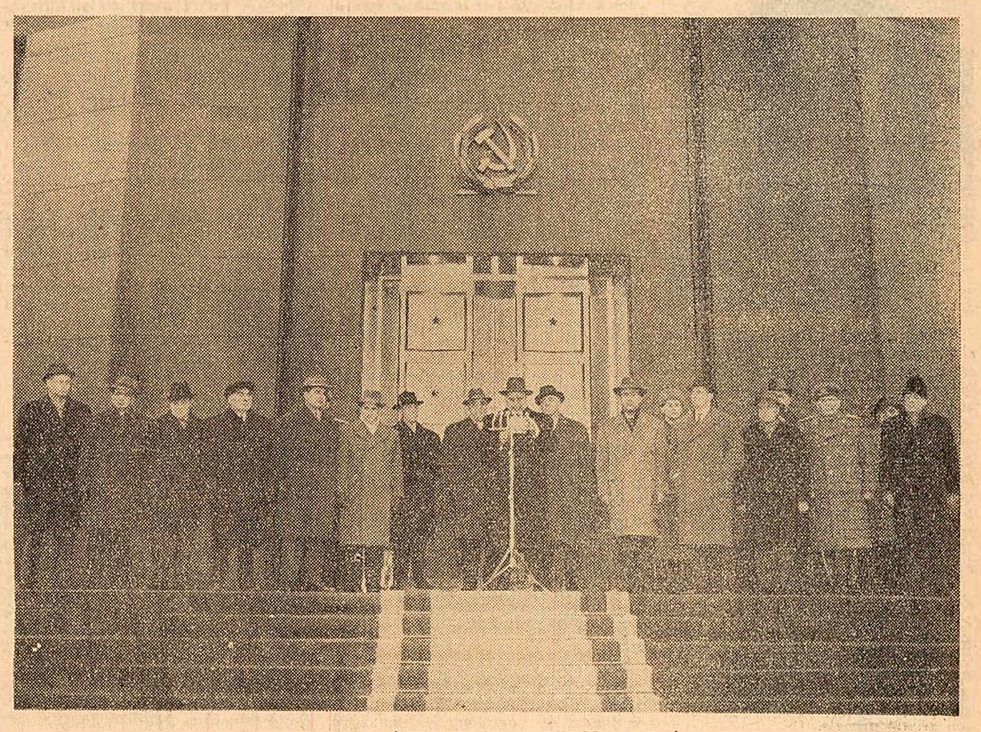

În timpul solemnității inaugurării Monumentului

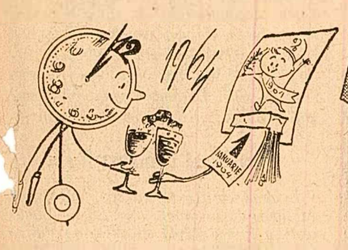

REVELIONUL *în avanpremieră*

...Mai sînt cîteva clipe. Deasupra întregii țări, ultimele secunde ale anului vibrează parcă în eter. Se aud, purtate de undele radiofonice, cele 12 bătăi de pendulă. În decurs de cîteva momente, pe ecran se perindă cu repeziciune brazi împodobiți, săli de carnaval cu serpentine și zeci de lumini... Așa ar putea începe un film de anticipație asupra Revelionului. Este un film cu milioane de personaje, în care, alături de cei ce ciocnesc paharul, pot fi văzuți și oameni aflați la locul lor de muncă, fie că sînt oțelari, ceferiști, meteorologi, actori sau funcționari de poștă.

Așadar, pornind de la pregătirile ce se fac în preajma Anului Nou, s-o luăm puțin înaintea timpului și să descriem cum vor petrece Revelionul cîțiva oameni întîlniți în drumurile noastre.

O familie cu sute de membri

Un Revelion în familie? Da, așa s-ar putea spune, deși au fost puse, cap la cap, zeci de mese, iar sala pare și mai imensă sub „plafonul" multicolor de serpentine și ghirlande. E o familie cu sute de persoane, muncitori, ingineri, tehnicieni de la Uzinele „Grivița Roșie". Ca și multe alte colective muncitorești din întreaga țară, ei întîmpină noul an împreună. Ne oprim la una dintre aceste mese, în jurul căreia stau muncitori din secția turnătorie.

Bat ultimele secunde ale anului 1963, se ciocnesc pahare, se fac urări.

— Ce vă doriți pentru anul 1964?

— Să-l terminăm și mai repede decît am terminat anul 1963.

— Cum așa?

— Simplu. Noi am mai sărbătorit „primul" Revelion la 10 decembrie, data la care secția noastră și-a îndeplinit planul anual.

Și alt rînd de pahare se ridică deasupra mesei.

Apartamentul 27

Străzile sînt pustii. Ne oprim într-un cartier în construcție. Noile blocuri-turn de pe șoseaua Mihai Bravu par niște uriași pomi de iarnă, pe siluetele cărora sclipesc șiraguri de lumini. Am intrat în blocul D-14. Aici s-au mutat, în ultimele zile, peste o sută de familii. Sunăm la apartamentul 27. Ne deschide electricianul Ștefan Popa.

— Am ținut să petrecem Revelionul în proaspăta noastră locuință, ne spune capul familiei. Bucuria trecerii într-un an nou se împletește cu realizarea dorinței de a avea un apartament modern. Și iată că acest apartament formează cadrul petrecerii noastre.

În același cadru vor petrece pentru prima dată Revelionul și vecinii lui de... scară, funcționara Panseluța Căplescu, muncitorul Ioan Smîdu, mecanicul Victor Gligor și mulți alții dintre sutele de familii care s-au mutat în noile apartamente din Mihai Bravu.

S-a ascuns de Moș Gerilă

Muzică, dans, glume, veselie. Carnaval. Mușchetarii fac reverențe frumoaselor Elene, fără să se gîndească o singură clipă că între ei se află, de fapt, vreo două milenii. Tinerii care dansează în sala împodobită sărbătorește a Casei de cultură din raionul Nicolae Bălcescu sînt evidențiați în muncă și la învățătură. Numeroase surprize sînt pregătite pentru ei de artiști amatori și profesioniști, mulți iau parte la concursurile distractive. Doar un singur personaj e cam îngrijorat. Bănuiți cine? Moș Gerilă. „Tracul" dinaintea intrării în scenă! Dar iată-l că apare, plin de daruri și vorbe de duh. Mai are el și cîteva săgeți ascuțite pentru cei care se cam lasă pe tînjală. Una dintre săgeți este aruncată la adresa conducerii Casei de cultură. Nu s-a ocupat cum trebuie de antrenarea tineretului în activitatea cultural-artistică. Toate privirile îl caută pe tov. Ion Năstase, directorul. Nu e nicăieri. S-o fi ascuns de Moș Gerilă, zic unii. Doar cîțiva știu că Moș Gerilă e de fapt... Ion Năstase.

Și carnavalul continuă.

Fata de la telegrame

Poposim într-o încăpere al cărui cadru nu are nimic sărbătoresc într-însul. O masă, un ghișeu, nici vorbă de... pahare. Totuși, și aici atmosfera este sărbătorească. Zeci de oameni vin să trimită telegrame de felicitare celor

(Continuare în pag. VI-a)

Onești

A intrat în funcțiune fabrica de polistiren

La combinatul de cauciuc sintetic și produse petro-chimice de la Onești a intrat în producție o nouă unitate: fabrica de polistiren. Gama de materiale plastice realizată de industria noastră chimică se îmbogățește astfel cu un nou tip deosebit de valoros și cu largi domenii de utilizare.

Anual fabrica va produce 6 500 tone de polistiren în trei sortimente: de uz general (colorat și necolorat) destinat fabricării de articole tehnice și bunuri de larg consum; expandat pentru izolații termo și fonice în construcții; și rezistent la șoc, utilizat la confecționarea de piese de mașini, carcase pentru aparate de radio, frigidere, aspiratoare de praf, în construcția autovehiculelor și navelor.

Tehnologia noii fabrici este livrată de firma „Petrocarbon" din Anglia. Instalațiile complexe, de un înalt grad de automatizare, sînt la nivelul tehnic corespunzător celor mai moderne procedee existente. Fabrica este deservită de un colectiv cu înaltă calificare.

La construcția acestei fabrici au lucrat constructori, montori și instalatori cu bogată experiență în lucrări specifice industriei chimice din unități aparținînd Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei. Această unitate a fost dată în producție la termenul stabilit, în numai 15 luni. (Agerpres)

TELEGRAMĂ

Tovarășului DOBI ISTVAN

președintele Consiliului Prezidențial al Republicii Populare Ungare

Budapesta

Cu prilejul celei de-a 65-a aniversări a zilei dv. de naștere, permiteți-mi ca în numele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne și al meu personal să vă transmit sincere și călduroase felicitări și să vă urez sănătate și noi succese în activitatea dv. de mare răspundere, consacrată construirii socialismului în Republica Populară Ungară, dezvoltării continue a relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările noastre și cauzei păcii.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne

1964

TUDOR ARGHEZI

După copilăriile de-a lungul anului vegetal, ale naturii — florile mărunțite ale cîmpiei, nenumărate ca și stelele de sus, în cascadă, izvoarele, jocul de-a roua și de-a zefirul, fluierele din codru, zborul ciocîrliilor și toată poezia pămîntului cinstit și naiv, anotimpul se copilărește de tot, așternut cu frăgezimile albe.

Am zmuls sorcova copilăriei mele, vîrîtă în pervazul de la oglindă, pentru cititorii „Scînteii". Intinzînd un fir de beteală de-a lungul ramurii trandafirilor de hîrtie, o duc să-i bat cu ea pe umăr, lăsîndu-le firul de aur aninat de piept.

La mulți ani, iubiți cititori! Viață tînără, îndelungată și noi bucurii în țara voastră clădită cu brațele, cu rîvna și vitejiile voastre. Și nu uitați să rămîneți în viața inimii, a gîndului și a nădejdilor, copii. Păstrați-vă în simțire copilul cu care ați venit pe lume pentru mîngîiere și surîs, avuția noastră cea mai fragedă și mai nevinovată.

Obosită de capriciile vechilor bătrîneți înrăite, lumea întreagă așteaptă, de la o întinerire și împrospătare, împlinirea visului ei de bună voire, de dragoste între oameni și neamuri și de fericită pace.

De Anul Nou, al vredniciei poporului nostru, frăgezime nouă de-a pururi, iubiți cititori din orașe, sate și cătune, de la vetre, de la munci, de la mașini, din pășuni, din adîncurile pămîntului, din văzduhuri, de pe talazele răscolite de furtuni!

Lumina unui mare luceafăr a răsărit în tării: voința tuturor popoarelor de o pace, de-a pururi, vis, în trecut, depărtat și neputincios.

Și, de Anul Nou, s-au născut și au renăscut și se vor mai naște și vor mai renaște, prin solidaritatea voințelor hotărîte, popoare libere noi, noii copii ai planetei întinerite.

La mulți ani, iubiți cititori!

FILE DE CRONICĂ

ION BRAD

Fiecare an e-o carte
Din istoria ta, țară,
În care citim departe,
Peste care visul zboară.

Filele de noi sînt scrise,
Trudă lungă, nopți și zile.
E oțel curat în vise
Și sînt aripi largi în file.

Aplecat pe carte-anume,
Omule, nu te mira,
Dacă propriul tău nume
Din adînc va lumina,

Dacă slovele vor țese
Rădăcini întoarse-n spații,
Flori de constelații dese,
Împliniri și aspirații!

Toate-aici de noi sînt scrise,
Trudă lungă, nopți și zile.
E oțel curat în vise
Și sînt aripi largi în file.

CÎNTECE DE SPUS LA DRUM PENTRU NOAPTEA DE AJUN

TEODOR BALȘ

A rămas cu oiștea-n ger
Carul-Mare, sus, în cer;
n-are cine să-l mai poarte
prin albastru mai departe
că i-am dejugat aseară
boii-n pîrtia polară
și-i adusem pe sub stele
lăsînd urme de caiele.

Luna ne-a întins în cale
pîrtiile dumisale
cu zăpadă de nisip,
mări secate, fără chip,
fără țărmuri, fără vînt,
așternute pe pămînt.

Către noaptea de ajun
ne-ndemnarăm iar la drum.
Împletirăm pînă-aici
nori de platină la bici
și în sfîrcul lui am pus
tunetul ce l-am adus
să vestim cum se cuvine
ziua anului ce vine,
că nu-i an de rînd în scară
vîrstei ce-o-mplinește țara.
Ia mînați a voie bună
s-aud tunetul cum tună!

Gîndul cel mai luminat
se cuvine închinat
celui care-aprinse-n țară
steaua roșie, polară,
într-un August legendar,
piatră de hotar să fie
între-amar și bucurie,
între noapte și-auroră,
între ieri și veșnicie.
Munții peste munți să-i pui
n-ajung măreția lui,
mările de-ai aduna
nu ating puterea sa,
sorii toți strînși la un loc
ard în steagul lui de foc
hotărît de noi să poarte
tinerețea fără moarte
veacurilor mai departe.
Ia mînați, flăcăi, mînați
pentru ani îndelungați!

Patriei, pămînt în floare,
să-i aducem închinare;
codrilor ce încunună
munții viscoliți de lună,
dealurilor ce coboară
trepte cu livezi spre țară,
bărăganelor de grîne,
Dunării care apune
legănată-n stuful verde
pînă valul lin își pierde
în stiharul mării plin
de albastru și senin,
negrelor ulcioare, grele
cu țiței, de sub muncele,
noilor orașe care
cresc ca stîncile pe zare,
faguri de beton și soare,
lumii ce-o zidim, deplină,
din frumos și din lumină
să-i aducem închinare.

Lerui-ler, e ger afară,
dar ce soare-aprins dogoară
Reșița și Hunedoară?
Oțelarii
în cuptoare
au încins un pui de soare,
din tăria lui să tragă
în oțel mai multă vlagă,
fierului să-i dea putere
fără moarte, în artere.
Se cuvine, dar, urare
oțelarilor:
să fie
tari ca fierul
și oțelul!

Fraților ce sub pămînt
taie codri fără vînt,
pe sub munți, cu munții-n spate,
scobind bolți înnegurate
să întoarcă din cărbune
soarele prelins din lume,
plină să le fie casa
de căldură,
plină masa.

Iarna-i grea, omătul gros,
gerul mușcă pîn-la os;
lîngă Dunărea de jos
suie profilate-n cer
în armuri de-oțel și fier
marile laboratoare
de belșug pentru ogoare.
Cîmpurile din Burnas
fac în preajma lor popas;
le trimiseră pe vară
lanurile de secară,
holde unduind de grîne
vîntu-n fluiere să sune
pe constructori și sudori
să-i îndemne să dea zor
că mai vor îngrășămînt
în cămări pe sub pămînt
firele pe cîte sînt...

Sub zăpezile-afînate
dorm ogoarele mănoase;
mîinile rădăcinoase
ce-au deprins condei și carte
socotesc inginerește
pe zăpezile hîrtiei
firul grîului cît crește,
zările gospodăriei.

Noapte de ajun, sticloasă,
Calea Laptelui se lasă
din Bicaz, pe vale-n jos
satele-nsorind frumos.
Apele cu unda plină
de lumină,
neștiute,
lunecau prin munți
cu plute;
nimeni n-a cules din ele
gerul alb topit de stele,
somnul soarelui
de-amiază,
legănat în fir de rază
pînă cînd nu am legat
munții în beton armat,
pînă ce n-am sfredelit
drumul apei în granit...

Slavă oamenilor, slavă
minților cutezătoare,
harnicelor mîini de faur
din uzini, de pe ogoare
care-mbracă țara-n aur!
Slavă acelor vechi pămînturi,
limpezimilor albastre,
munților brăzdați de vînturi,
luminați de-nalte astre
Patriei ce-n noi răsare
și-n lumina ei ne-adună
cum sub ceruri rotitoare
marea-n orice val răsună...
De pe-acuma viitoru-l
profilăm pe șantiere,
de pe-acum dăm tinereții
veșnicia din poveste,
măreția frumuseții
încă de pe-acuma este
conturată pe spirala
vîrstei ce-o parcurge țara.
Facem visurilor scară
din coloana nesfîrșită
sub o stea de noi sortită
să ne fie stea polară.

De urat am mai ura
Dacă nu ar însera
și-am avea de străbătut
drum de noapte așternut.
Ia mînați, flăcăi, mînați,
peste măguri de Carpați!

Soare de iarnă peste munți.

1964 Primul interviu 1964

NE VORBESC:

Combatem viteza acolo unde nu e la locul ei — să zicem la ghidonul motocicletei — dar o iubim cu toții cînd e vorba de mersul nostru înainte. Spune-mi cu ce viteză înaintezi, ca să-ți spun cine ești. Socialismul înseamnă progres rapid. O dovedesc și ritmii lui '63. Oamenii care au apucat vremile vechi știu că nu-i de ajuns să te scoli de dimineață. Cine merge cu viteză, departe ajunge — dacă știe încotro se îndreaptă, dacă e sigur de drum.

CONSTANTIN MOȘNEGUȚ, constructor pe șantierul hidrocentralei de pe Argeș.

MIHAI VICOL, inginer, Combinatul de îngrășăminte azotoase — Piatra Neamț.

PETRU ȘES și CORNELIU DĂNILĂ, agronom și zootehnist, Pecineaga-Dobrogea.

IOAN IONAȘCU, miner, Vulcan.

NICOLAE GHIORGHIONI, furnalist, Hunedoara.

AUREL VERNESCU, dublu campion mondial și european la caiac.

MARGARETA AILINCĂI, profesoară emerită, București.

LUCIAN BRATU, regizor de filme.

Repede! pînă nu apucăm să trecem în zbor pe lîngă borna noului an, să stăm de vorbă acum, în ceasurile de bilanț și de plan, cu cîțiva dintre acești cetățeni de rînd și de frunte ai unei țări care înaintează constant.

Drumul spre adîncimi

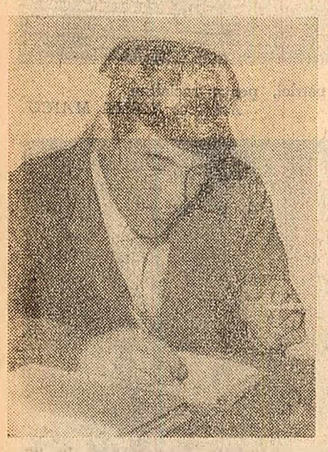

Stîncile cenușii și cafenii alternau cu altele, tăiate drept, parcă pilite de către un gigant, cu piatra proaspătă strălucind în alb-argintiu la concurență cu zăpada. Peste pieptul stîncilor, ca ațele cu care fusese legat Guliver de către pitici, atîrnau corzi, fringhii de alpiniști, purtînd încă, în frigul înconjurător, urmele de căldură ale mîinii omenești. Jos în vale, la o adîncime amețitoare, printre constructori mici ca furnica se înălța prima strofă a unei poezii înalte de 165 de metri, viitorul baraj al marii hidrocentrale de pe Argeș.

Pentru omul neantrenat, simplul fapt de a ajunge la locul de lucru al lui Moșneguț reprezintă un efort. L-am găsit pe coama unui deal abrupt, Moldovean de prin părțile Dorohoiului, cu un zîmbet blînd parcă nepotrivit cu severitatea locurilor, vorbește timid, ca și cînd s-ar scuza că echipa lui e mereu printre primele.

— Anii care au trecut? Am un singur șantier îndărătul meu: am muncit opt ani de zile la Bicaz, știți, mereu în același loc, adică la tunelul acela; știți, a durat, pentru că are 4 850 de metri.

Parcă s-ar scuza că tunelul e atît de lung, dar undeva, în subteranele tonului său modest, se simte mîndria pentru caracterul deosebit al lucrării la care a luat parte.

— Aici, zice el, la fel. Am venit în '61. Mă întrebați de 1963? Februarie m-a găsit la puțul Vilsan. L-am luat în primire la 47 de metri adîncime și l-am predat în 28 iulie, la metrul 126.

Sub cuvintele lui liniștite, precizia cu care indică zilele și metrii trădează munca înverșunată ce s-a dat pentru fiecare centimetru. La put, cei 23 de oameni ai echipei au lucrat adesea sub infiltrații de apă, mai rele decît orice ploaie torențială de la suprafața pămîntului — dar asta n-am aflat-o de la el, ci de la secretarul comitetului de partid. Mîndria lui e că planul a fost mereu îndeplinit „fără ca un om să capete vreo zgîrietură", fără metode de asalt, prin bună rînduială și calificarea băieților.

— Dar care e însemnătatea puțului?

— E legată de ansamblul lucrării. Hidrocentrala va adăuga la avutul energetic al țării, după cum ați aflat, 220 megawați, cu zece mai mult decît Bicazul. Strînge apele de pe mari întinderi și o să fertilizeze cu ele o sută de mii de hectare.

Modest, nu vorbește atît de munca echipei lui, cît despre hidrocentrală, dar așa fac mai toți: se simt atașați de construcțiile energetice, știu că numai pe anul ce vine noile agregate ce vor fi date în funcție reprezintă peste un sfert din întreaga putere instalată existentă.

Însă nu e vorba numai de însemnătatea lucrării: lui Moșneguț și întregii familii a constructorilor le creează un sentiment de desfătare și frumusețea tehnică a lucrării: centrala subterană, așezată la peste o sută de metri adîncime, este mare cît sala Floreasca: barajul constituie a cincea lucrare de acest gen din Europa.

— Acum, ca să grăbim galeria de fugă, săpăm puțuri suplimentare: eu, la 3 decembrie, am primit puțul Mătușa. Uitați-vă, primii metri au și fost săpați: e rocă dură, puțul e larg, cît o odaie mare.

— Cînd o să terminați Mătușa?

— Termenul e septembrie 1964, spune Moșneguț liniștit, dar trag nădejde ca pînă la 23 August s-o dăm gata.

Dacă piatra ar avea urechi, ar desluși în cuvintele blînde ale moldoveanului o mare amenințare. Ultima întrebare:

— Aud că, de la vechiul loc de muncă, făceai trei ore peste dealuri ca să mergi acasă. De ce? Nu ajungeai cam obosit?

— Aer curat, zice el. E drept, e și cam obositor, dar am trei copii; ăl mare, Gheorghe, e într-a șasea.

Vrea să-l vadă la școli mari și se ducea să-i controleze lecțiile.

Formulele progresului

Itinerariul interviurilor noastre a cuprins, cum era și firesc, unul dintre oamenii dinamicei ramuri a chimiei, a cărei producție a crescut în ultimii patru ani într-un ritm mediu anual de peste 24 la sută. Se vede în zare masivul munte al Moldovei, Ceahlăul, iar în fața noastră se întinde un mare combinat, nou. Borzești și Săvinești au devenit noțiuni familiare, dar pentru anul 1963 se cuvine să vorbim despre un nou-născut prin partea locului, combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț.

— Problema mea, problema secției noastre, ne spune inginerul Mihai Vicol, a fost, ca și pentru mulți alții, „intrarea în horă" a noilor noastre forțe, a utilajului. După o perioadă de pregătire, colectivul secției noastre — azotat de amoniu și uree — a adus unele completări și modificări la utilaje, în scopul obținerii unei producții cît mai mari cu cheltuieli cît mai mici. Am avut satisfacția punerii în producție, satisfacția de a vedea primele produse. Dacă anul 1963 a fost pentru noi anul intrării în funcție a combinatului, anul 1964 înseamnă anul atingerii și depășirii capacităților de producție proiectate. Cunoașteți însemnătatea acestei probleme, dezbătute deunăzi la Marea Adunare Națională.

Inginerul ne-a vorbit despre atingerea, în anul ce vine, a parametrilor înalți existenți acum în țările de mult specializate în chimie, despre economiile pe care le va realiza combinatul în anul viitor și despre formulele ingenioase prin care îngrășămintele ce vor lua drumul ogoarelor vor reprezenta o mai mare putere de hrănire a pămîntului și o cheltuială mai mică. Sînt lucruri care preocupă sau vor preocupa în viitorul apropiat și pe cei de la combinatele din Făgăraș sau Năvodari, de la Craiova, Tg. Mureș sau Tr. Măgurele.

Iar acestea, rețineți, nu sînt decît cîteva din unitățile noi ale unei industrii care se dezvoltă multilateral, cuprinzînd, alături de îngrășăminte, nenumărate produse, care reprezintă bogății ale țării „puse în formulă" și valorificate prin puterea chimiei moderne. Formulele chimiei au devenit formule ale progresului.

Acasă la specialiștii comunei

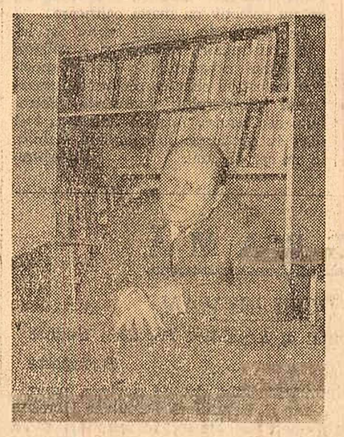

Am pornit-o spre mare, la Pecineaga, una dintre gospodăriile unde noul tractor romînesc de 65 cai putere a răscolit, la 36 de centimetri adîncime, pămîntul dobrogean.

— Ziarul nostru a publicat o pagină specială despre gospodăria dumneavoastră. De data asta, în ajun de An Nou, am vrea să povestim cititorilor cum stați, cum trăiți, cum se simt specialiștii veniți într-o comună.

— Poftiți, ne spune inginerul agronom Petru Șes (fotografia de pe coloana din stînga) conducîndu-ne în casă. Nevastă-mea e plecată la Constanța pentru pregătirile de Revelion.

— Văd că locuința e nouă.

— Da, colectiva a clădit o casă cu două apartamente, unul pentru mine și celălalt pentru Dănilă, zootehnistul.

— E deci primul Revelion pe care îl veți petrece în noua locuință. De aceea face soția atîtea pregătiri.

— Nu tocmai. Nevastă-mea e directoarea căminului cultural, și chiar de n-ar fi, tot la cămin am serba Revelionul, cu colectiviștii împreună. Știți — continuă Șes — gospodăria a obținut rezultate bune. Unii spuneau că „pe lîngă agrotehnică trebuie și agroploaie", însă s-a dovedit că „tot munca e mai tare". Important e ca fiecare metodă să fie însușită profund de masa colectiviștilor; recolta e legată de metode, iar metodele de oameni. Pămîntul dobrogean, socotit altădată sărac, a dat, prin colectivizare, medii de recoltă mai înalte decît în locuri unde natura se arăta mai darnică.

Vecinul de casă al lui Șes, zootehnistul Corneliu Dănilă, privește perspectivele lui 1964 cu claritate și siguranță.

— Am construit grajduri, adăposturi, ne-am îndeplinit indicii de plan. În 1964 mă axez mai ales pe hrana pensionarelor mele: să mecanizăm bine furajarea, să facem adăpători și tot ce îi trebuie unei vite ca să ducă... o existență modernă și mă concentrez pe mărirea producției obținute de la animale.

Singurul punct mai neclar pentru el e mobila: necăsătorit, a rămas în urma lui Șes, a primit locuință, dar nu s-a decis încă la un tip de mobilă.

Ascultîndu-l, ai zice că-i din comună, dar tînărul zootehnist este născut, cum îi place lui să glumească, la „Rio de Jii". Ca și Șes, care e ardelean, Dănilă nu s-ar despărți nici în ruptul capului de peisajul dobrogean: viitorul, pentru ei, e nedespărțit de comuna lor.

Oamenii înaintărilor rapide

De departe, am crezut că-i o manifestație. Era, dar una de alt tip: aici, pe strada principală a Petroșenilor, luna cadourilor stîrnește o aglomerație tot atît de mare ca în centrul Bucureștilor. Pe anul care a trecut, Vass Martin a fost unul dintre oamenii cei mai vestiți ai Văii Jiului, dar aici, în mulțimea minerilor veniți cu nevestele după cumpărături, era imposibil să-l distingi.

— Vass e din Tîrgu-Mureș, ne-a spus Ioan Ionașcu, iar eu sînt de aici, din Vulcan. Despre trecut n-are rost să vorbesc, cunoașteți problema; în trecut capitaliștii au închis minele din Vulcan și mii de suflete au rămas pe drumuri. Acum Vulcanul a luat atîta avînt, că nu mai pridideam cu transportul în mină. Și atunci s-a pus problema să deschidem și la orizontul 480 o galerie nouă, la 150 metri pe sub pămînt. Ei, și s-au făcut patru echipe și ne-am luat la întrecere.

Ioan Ionașcu, Vass și ceilalți au realizat un record memorabil al anului 1963. De obicei, o galerie înaintează într-o lună nu cu mult peste o sută de metri. Datorită gradului mai înalt de mecanizare și excelentei organizări dinlăuntrul echipelor, ei au obținut între 10 iunie și 10 iulie o înaintare de 341 metri! Schimbul lui Ionașcu l-a întrecut „cu un bot de cal" pe acel al lui Vass.

— Perspective pentru 1964?

— La începutul lui 1964 o să pătrundă în noua galerie prima locomotivă. Scormonim mina ca să-i scoatem la iveală toate bogățiile, și dacă merge bine în adîncuri e un an bun și la suprafață. Așa a fost și în '63. La Vulcan s-a construit mult, orașul se dezvoltă frumos. Valea Jiului a dat, pînă la 26 decembrie, 130 000 tone cărbune peste plan.

L-am găsit pe hunedoreanul Nicolae Ghiorghioni (fotografia de mai sus) lîngă furnal. Schimbul lui și-a realizat sarcinile de plan pe '63 primul pe întregul Combinat siderurgic, de la 11 decembrie.

— Cum?

— Furnalul are specificul lui. Răspund de patru furnale, fiecare e cît o uzină și în fiecare n-ai cum să te uiți înăuntru și atunci trebuie știință și răbdare. Simplu spus, cîștigi întrecerea dacă știi „să te grăbești încet"; în cuvinte mai tehnice, asta înseamnă respectarea prescripțiilor privitoare la regimul tehnologic al furnalului. E lucrul principal. Aș adăuga că și educarea oamenilor e, la fel, o muncă de perseverență și răbdare.

— Într-o cursă care durează mai puțin de patru minute — povestește campionul mondial Aurel Vernescu — slăbești, în aceste cîteva minute, mai mult de un kilogram. Efortul e deci maxim și oricîtă ambiție ai avea să învingi, ar fi imposibil dacă în trei minute nu s-ar ascunde ani întregi de antrenament.

Devenit în 1963 de două ori campion mondial la caiac, tînărul Aurel Vernescu radiază farmec, echilibru și, cînd te gîndești că printre cei peste trei miliarde de oameni ai pămîntului tînărul acesta din cartierul Griviței este vislașul cel mai rapid, te încearcă un sentiment plăcut.

— Știu că vă pregătiți foarte serios pentru Olimpiada de la Tokio și pentru celelalte competiții internaționale ale lui 1964. Aș avea însă altă întrebare. Pe toți ne bucură isprăvile voleibaliștilor, handbaliștilor, rugbiștilor, superioritatea absolută a canotajului romînesc. Cam ce ar fi de făcut, pe anul ce vine, ca să avem astfel de succese și în alte sporturi?

— Nu m-am născut pe apă și n-am vîslit din copilărie, spune Vernescu. Ce vreau să spun? Fruntașii în sport n-au fost din naștere campioni de volei sau rugbi, dar au știut să răspundă cu seriozitate condițiilor excelente pe care le oferă astăzi țara. Același lucru se poate întîmpla și în fotbal sau altă ramură. Dacă însă unii folosesc condițiile pentru a fuma, a bea, pentru indisciplină și răsfăț, atunci sportul respectiv are de pierdut. Mai ales că sportul nu-i un scop în sine. E pentru sănătatea, pentru echilibrul și desăvîrșirea omului.

Istorie și modernitate

În anul care a trecut tov. Margareta Ailincăi, de la școala nr. 28 — București, a fost distinsă cu titlul de profesoară emerită.

— În 1964, ne spune tov. Ailincăi, se va încheia generalizarea învățămîntului de 8 ani, eveniment de seamă pentru cultura țării. Dorința mea pentru anul ce vine este să mă dovedesc la înălțimea condițiilor create școlii, să pot contribui la procesul de modernizare a învățămîntului, la pregătirea cadrelor necesare pentru diferite ramuri de activitate, la educarea lor în spiritul patriotismului socialist.

— 1963, ne-a spus regizorul Lucian Bratu, ne-a adus prima explorare a cinematografiei noastre în alt secol, „Tudor". Am dat de un teren de două ori fertil: bogăția istoriei noastre și fertilitatea concepției marxist-leniniste.

— Dorințe pentru 1964?

— Cinematografia noastră să realizeze 15 filme.

— De ce tocmai 15?

— Pentru că planul prevede 14. Și, firește, să fie reușite, să avem scenarii actuale și bune.

— Cîte filme, dintre cele 14, vă revin?

— Două. „Sărutul de dimineață" și un film despre tineretul de azi.

Înaintări la orizontal, în mină, și la vertical, pe stîncile Argeșului, arături mai adînci și porumb mai semet, explorări în trecut și copii care au de partea lor viitorul, orașe noi întîlnite în drum și combinate pe care nu le-am mai pomenit, cum arătau pomii de iarnă ai oamenilor cu care am vorbit, ce și-au cumpărat și cum arătau copiii lor, calcule și planuri — am rămas dator cu multe cititorului, dar poate le cunoaște și el: ar mai fi multe de spus dar, știți, trece anul.

SERGIU FARCAȘAN

Aceasta-i peisajul!

O nouă „Romînie pitorească" se scrie sub ochii noştri. Sînt la fel de înalţi Carpaţii, la fel de largă-i Dunărea, acelaşi e glasul Bărăganului desprimăvărat şi aceleaşi culori împrăştie toamna prin livezi. Sub ochii noştri, însă, o daltă inspirată şi puternică ciopleşte frumuseţi noi, modelează şi supune natura, concurînd-o parcă. Se simte şi în peisaj, în peisajul creat, iscălit de om în ultimele două decenii, ritmul şi amploarea marilor prefaceri socialiste înfăptuite sub conducerea partidului.

Cu ce ar putea începe primul capitol al „Romîniei pitoreşti" contemporane? Cu Hunedoara şi Reşiţa, temeliile de oţel ale ţării. Cu pupitrul de comandă al centralelor electrice care pompează kilowaţi-oră în arterele energetice. Nu numai pentru că siluetele furnalelor de mare capacitate, vastele laminoare sau şiragul stîlpilor de înaltă tensiune profilaţi pe orizont sugerează imagini dintre cele mai expresive ale noului peisaj. Ci şi fiindcă ele pun în mîna constructorului forţa transformatoare. Barajul hidrocentralei îndărătul căruia s-a ivit un lac necunoscut pînă atunci pe hartă, coloanele petrochimice înălţîndu-se spre cer ca o orgă de argint, haina pastelată a oraşului nou — tot ceea ce înseamnă priveliştе creată de om s-a plămădit din oţel şi kilowaţi. Şi după cum din această priveliştе fac parte, deopotrivă cu construcţiile, tractorul şi combina, instalaţia modernă de foraj şi locomotiva Diesel-electrică, tot astfel oţelarul, strungarul sau montorul nu sînt în mai mică măsură creatori de peisaj decît cei care înfruntă stîncile ori abat cursul apelor.

Sau, „Romînia pitorească" a zilelor noastre ar putea începe cu imaginea dinamică a locurilor unde pulsul vieţii răsuna mai slab. Ele nu trebuie îndelung căutate pe hartă, fiindcă destule erau locurile unde nu se întîmpla nimic. Dar nicăieri ca pe întinderile de răsărit ale ţării — „Săracă Ţară a Moldovei", cum o deplîngea cronicarul — nu se arcuieşte, parcă, un mai impunător brîu de noi cetăţi industriale. Aici, unde veacuri de-a rîndul singurele semne de fală puteau fi găsite în ruinile Sucevei şi ale Cetăţii Neamţului. Feerică este imaginea de noapte a cetăţilor chimiei de pe Valea Trotuşului şi din împrejurimile Pietrei Neamţ, aflate pe întinderi de kilometri sub constelaţia pămînteană a neonului. Peisajul acesta plin de măreţie, înlocuind imaginea dezolantă a unor pămînturi vlăguite, este rezultatul planurilor cutezătoare şi generoase de a scoate la lumină şi de a da strălucire nouă unor străvechi bogăţii nefolosite. Simbol al acestui peisaj, a urcat pe stema contemporană a Moldovei, în locul capului de zimbru dispărut, formula etajată a compuşilor petrochimici.

Sau, aceeaşi „Romînie pitorească" s-ar putea deschide cu lupta îndrăzneaţă a celor care n-au pregetat şi nu pregetă să înfrunte uriaşii geografiei noastre: Carpaţii şi Dunărea. Intîi, a fost eroicul „hei-rup!" brigadieresc din defileul Jiului, care a forţat în Carpaţi poarta dintre Bumbeşti şi Livezeni. Apoi, devenind mai puternică, mîna omului a zăgăzuit Bistriţa sub Ceahlău, prefăcînd-o într-o Bistriţă de kilowaţi şi făurind acolo frumuseţi cu nimic mai prejos celor naturale din vecinătăţile cu rezonanţă — Cheile Bicazului şi Lacul Roşu. Şi iarăşi, de astă dată în defileul Argeşului, Carpaţilor li se pregătesc priveliştі neaşteptate. Încă o sursă de lumină, încă un lac pe hărţile cartografilor, încă o oglindă în care îşi vor privi chipul piscurile de piatră. La rîndu-i, Dunărea, neobositul şi talentatul constructor al Deltei, întîlneşte în cale tot mai mulţi constructori. Comparaţi priveliştea de totdeauna a malurilor sale tăcute, cu imaginea fremătătoare a marilor şantiere de azi şi, mai ales, cu cea a viitorului, imagine la care n-ar fi putut visa călătorul Vlahuţă. Căpitanii vapoarelor vor naviga liniştiţi deasupra Cazanelor clocotitoare şi vor pătrunde prin ecluzele din preajma hidrocentralei de la Porţile de Fier. Vor pluti pe lîngă zidurile marilor întreprinderi industriale înălţate pe malurile Dunării: combinatul de îngrăşăminte chimice de la Turnu-Măgurele, complexul de la Brăila care valorifică stuful Deltei, uriaşa cetate de foc gălăţeană. Ţărmul cu uzine, porturi şi marinari al fluviului cheamă sub condei ţărmul de odihnă al mării, unde, în staţiunile Oraşului Litoral, pescăruşii planează lin, descoperind în fiecare vară priveliştі inedite.

Printre peisajele noi ale ţării sînt unele care, pentru a fi cuprinse în plinătatea lor, obligă la mijloace de transport ce dezmint părerea lui Hogaş: „Orice călătorie, afară de cea pe jos, e după mine o călătorie pe picioare străine", fiindcă reuşeşti să vezi numai „ceea ce ţi se dă". Altfel decît de sub aripa avionului, cum ai putea cuprinde mările de aur ale Dobrogei din zilele secerişului? Niciodată ca în zilele de vară nu era mai apăsătoare priveliştea acestui colţ de ţară, deplîns în triste versuri populare: „Dobroge, săracă vatră,/ Bate vînt şi creşte piatră". Vastele ogoare ale primei regiuni colectivizate, de pe care au început să se dobîndească recolte necunoscute odinioară, şi-au găsit, promptă, replica folclorică: „Dobrogea e azi o vatră / De belşug şi nu de piatră". Da, numai din avion se poate măsura şi amploarea din ultimii ani a plantărilor de pomi fructiferi şi vii, de sub zările argeşene. Dealuri altădată sterpe şi pustii, cicatrici ale peisajului, înalţă spre cer, în drepte şiruri, ramuri încărcate de rod. Priveliştea panoramică, de sus, e poate singura capabilă să dezvăluie pe de-a-ntregul lupta dîrză şi încununată de treptate izbînzi din lunca inundabilă a Dunării, acolo unde pămînturi sînt scoase de sub ape şi încep să aibă o istorie. Din acelaşi nou peisaj al satului colectivizat fac parte şiragurile de construcţii zootehnice, sutele de mii de case construite în anii din urmă, frunţile albe ale şcolilor, ale spitalelor, ale căminelor culturale.

Aşa se scrie noua „Romînie pitorească". Clădind. Începînd cu centrul Capitalei şi sfîrşind cu ce?... să spunem cu primele case cu etaj din inima Deltei, blocurile de pe ostrovul Maliuc călcat cîndva doar de mistreţii rătăciţi. Se făureşte cadrul material de viaţă al constructorilor socialismului. De obicei, cînd ne gîndim la construcţii, prin faţa ochilor ne apar în cadru cartiere, microraioane — componente ale unor ample planuri de sistematizare, transpuse în liniile viguroase ale magistralelor, în faţadele de sticlă ale magazinelor, în suprafeţele ozonate ale parcurilor. Dar noul peisaj nu e alcătuit numai din aceste linii. După cum, el nu se naşte numai pe planşeta arhitectului sau de sub schele. Amintiţi-vă că aţi trecut pe o străduţă pietruită, cu răsaduri de pansele pe marginea trotuarului, pe sub stîlpi electrici — descoperind cu uimire că în urmă cu luni, cînd aţi mai fost pe acolo, nimic din toate astea nu exista. Creator al noului peisaj, dîndu-şi astfel mîna cu cei care înfrîng stîncile şi abat apele, este — fireşte la scara lui — şi cetăţeanul care plantează un pom în scuarul din colţul străzii.

Călătoreşti. Vezi. Te întîmpină pretutindeni imagini de felul celor înmănuncheate în această pagină de ziar, cu inevitabila-i limită de spaţiu...

Trecem pragul lui '64 cu certitudinea că pe calendarul planului şesenal se vor înscrie înfăptuiri şi mai însemnate, reflectate şi în continua înnoire a peisajului. Peisaje noi: forţă şi frumuseţe. Sub fiecare dintre ele, cîte o „semnătură colectivă". Semnătura celor care se simt mîndri de a fi părtaşi la o operă durabilă, transmisă generaţiilor ce vor trăi în comunism pe pămînturile de lîngă Carpaţi şi Dunăre.

VICTOR VÎNTU

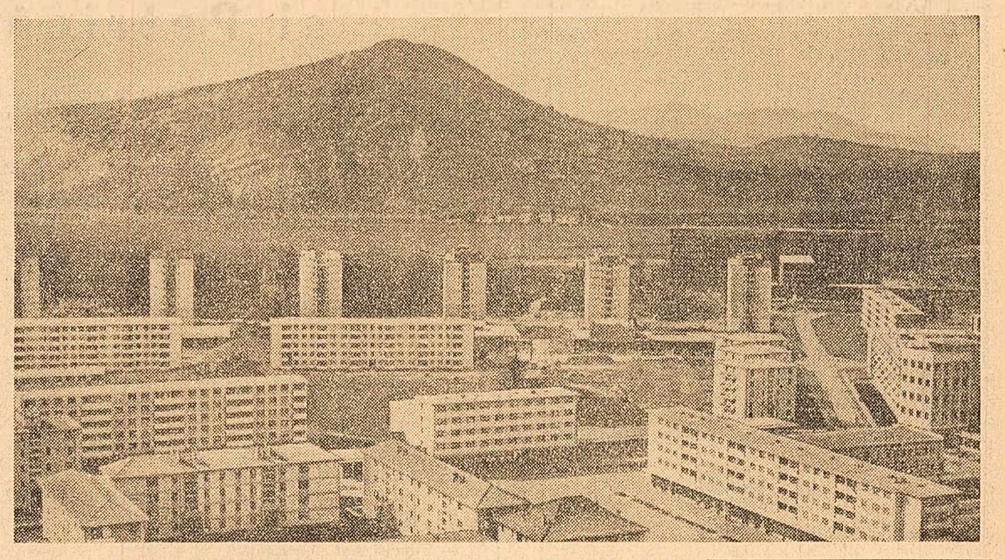

...În locul coşmelilor acoperite cu draniţă din vechiul tîrguşor Oneşti.

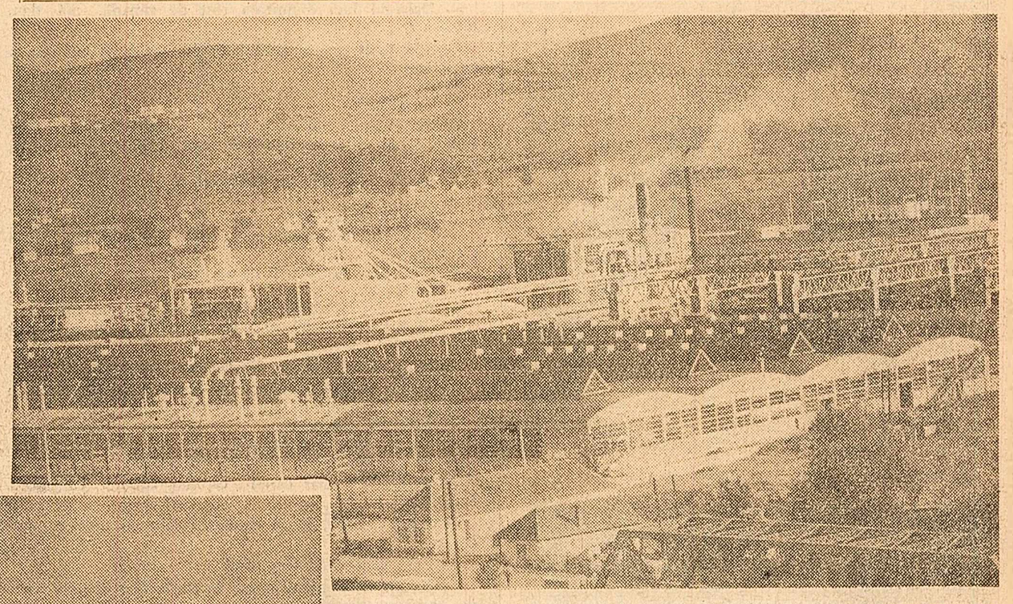

O familie de mari combinate care valorifică superior lemnul a răsărit, în anii şesenalului, pe harta ţării. În fotografie: unul din membrii acestei familii — Complexul pentru industrializarea lemnului din Gherla.

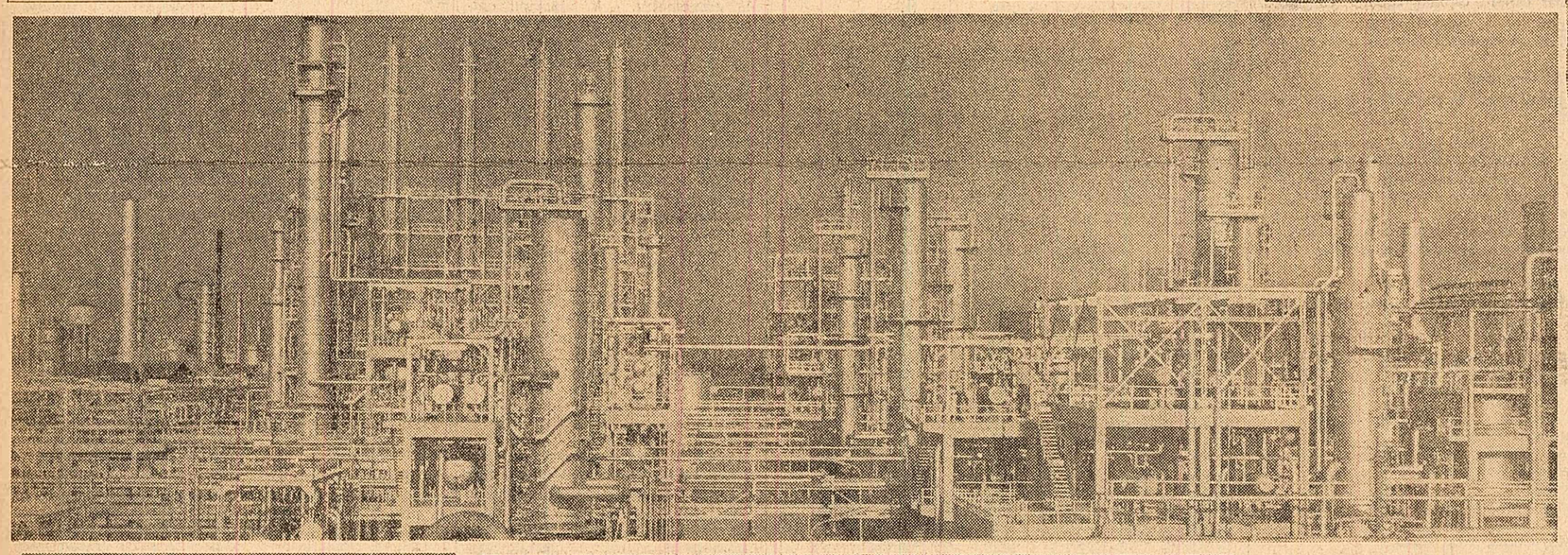

Ca nişte orgi de argint se profilează pe cer instalaţiile Rafinăriei Brazi.

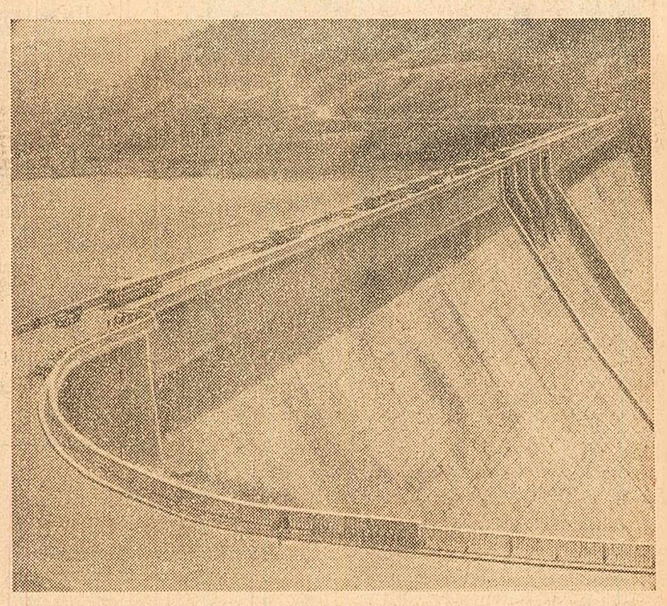

În Carpaţii Moldovei, barajul de la Bicaz a prefăcut Bistriţa într-un rîu de kilowaţi-oră — afluent al sistemului energetic naţional — şi a făcut să răsară pe harta ţării un lac nou.

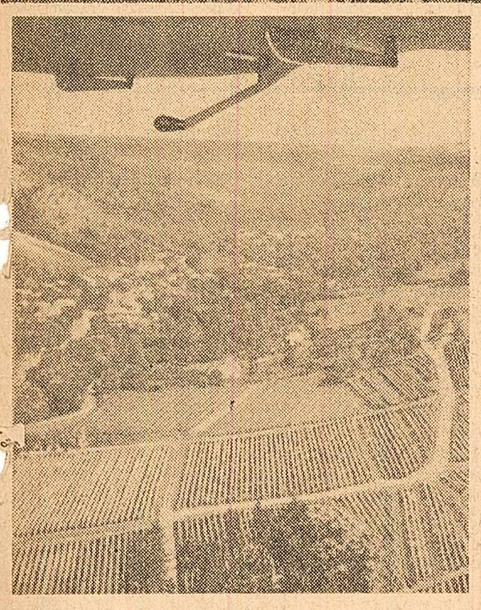

De sub aripa avionului, privirii i se oferă o imagine mai de ansamblu asupra unor dealuri argeşene, odinioară sterpe, pe care colectiviştii le-au acoperit în ultimii ani cu vii şi livezi.

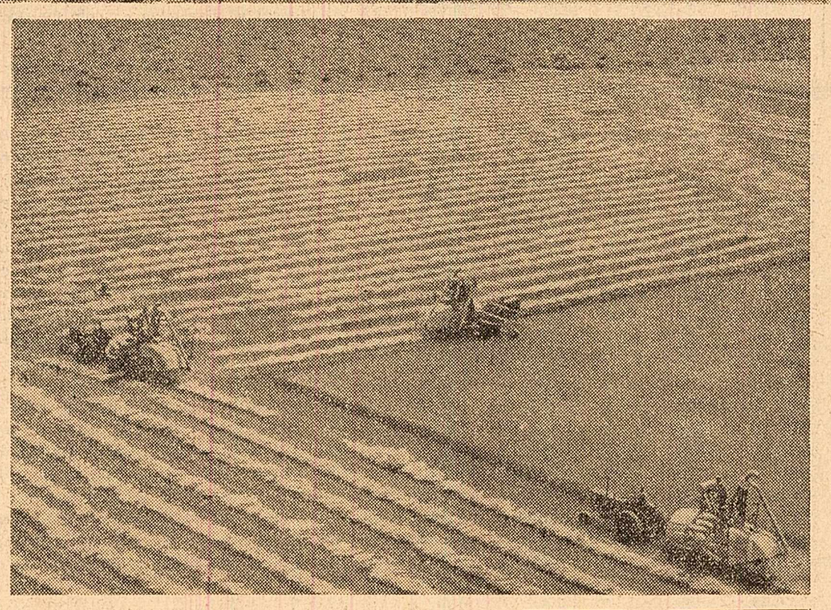

Geometria cîmpurilor creată de combine pe vaste întinderi face de asemenea parte din noul peisaj al patriei socialiste.

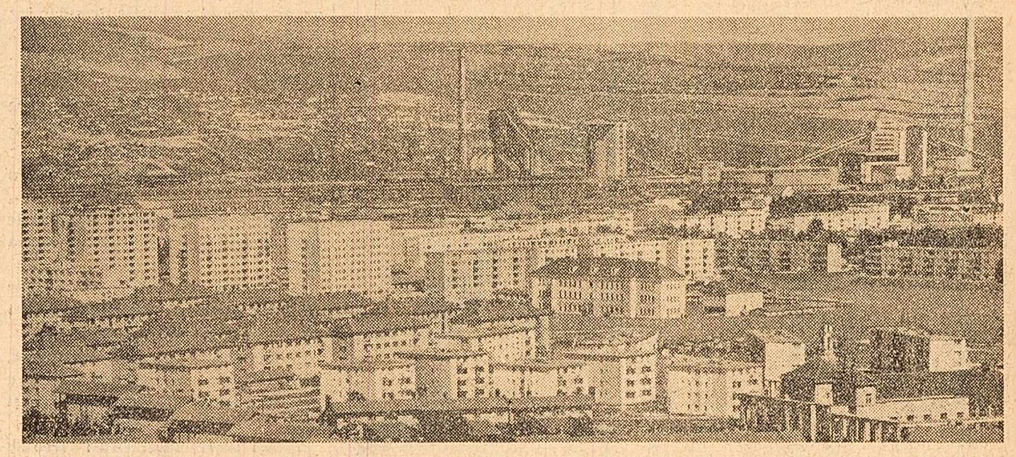

Constelaţia neonului de care îşi amintesc cu încîntare toţi cei care şi-au plimbat paşii, în nopţi de vară, la Mamaia.

Ritmul bătăliei pentru metal, amploarea crescîndă a capacităţilor de producţie la Combinatul siderurgic hunedorean — se reflectă şi în peisajul, într-o continuă înnoire, al cetăţii de foc de pe Cerna.

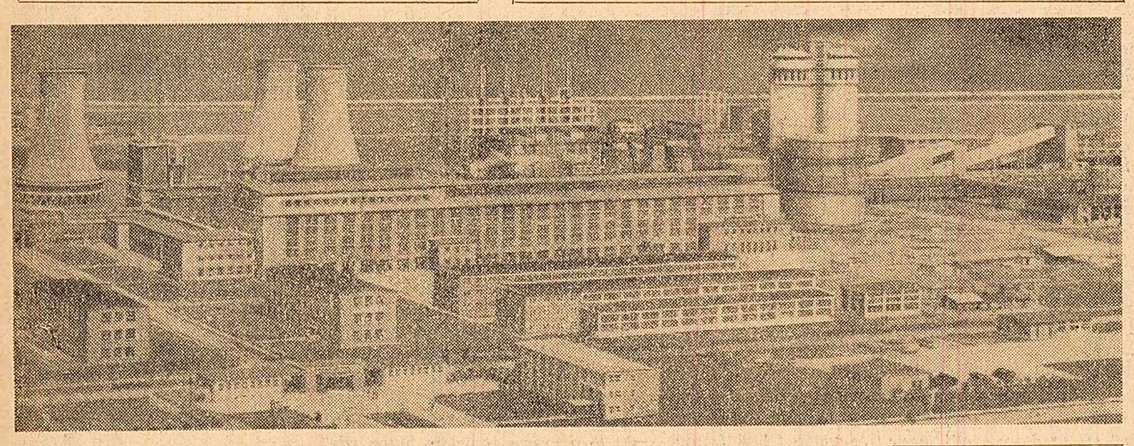

Nici o fotografie nu e capabilă să cuprindă în cadrul ei kilometrii de construcţii industriale din jurul Pietrei Neamţ. Aici, un colţ al Combinatului de îngrăşăminte azotoase Piatra Neamţ

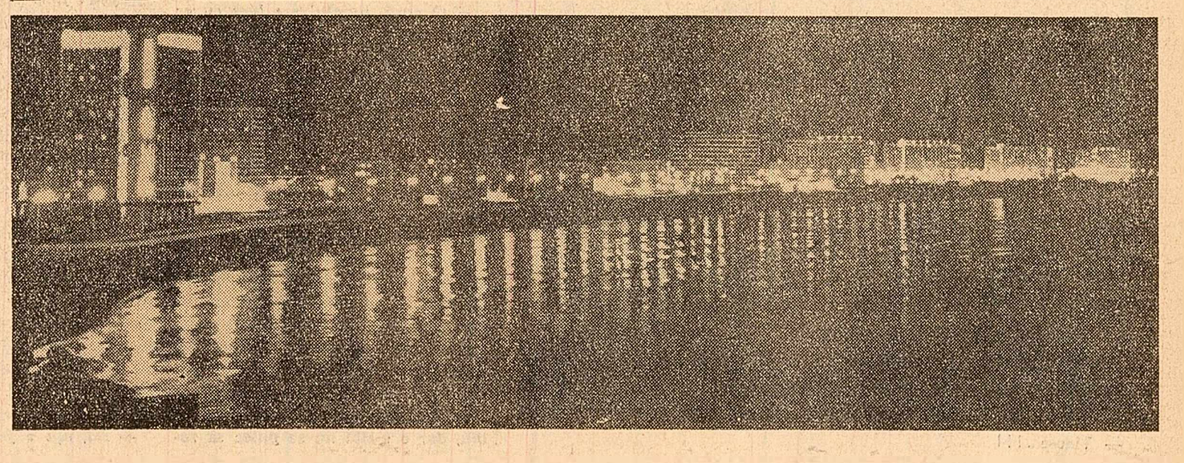

Dacă Moş Gerilă ar semăna cu unii...

Desene de RIK AUERBACH

— Oooohhh ! ! ! Sfîrşitul lunii ? Trebuie să-i dau zor !...

— Să vedem.... poate mai găsim ceva !...

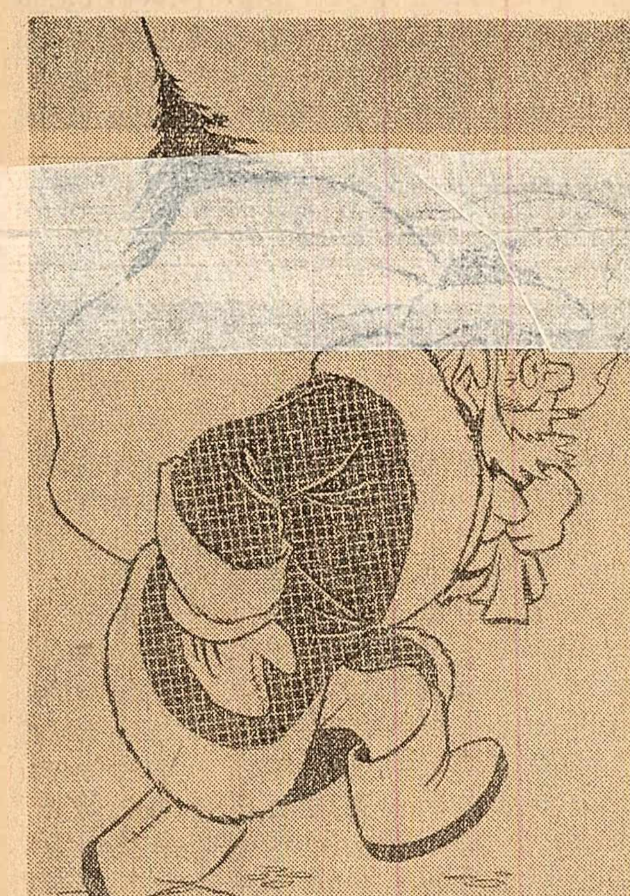

— Pst !... Domniţă !... vă fac un cadou ?

— Vineee...!!!

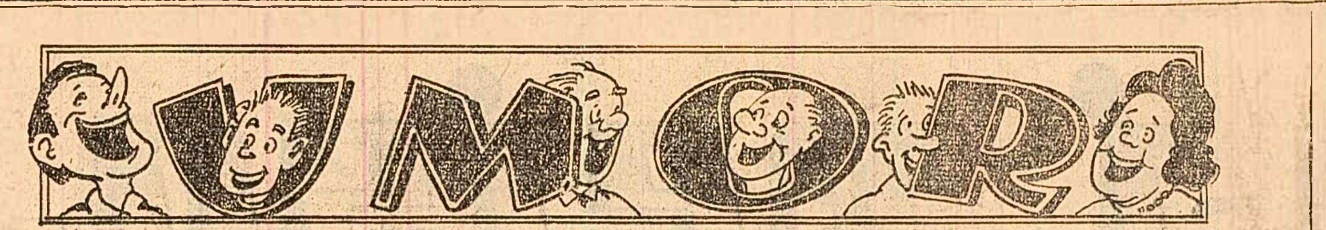

Între Costică şi Petrică

EA : Aşa că fii atent, Costică, cum te comporţi cu Petrică în calitate de Moş Gerilă. Mai stai de vorbă cu el, îl mai întrebi cum învaţă, îi mai dai un sfat... Să fii un Moş Gerilă educativ. Clar ?

COSTICĂ : Las' pe mine, dragă, că doar mă pricep la copii ! Nu mi s-a deslipit barba ?

EA : Nu, e bine ! Hai, intră... şi fii atent, Costică !

(intră în camera băiatului)

— A, bună seara, Petrişor !

— Oo, bine-ai venit, Moş Gerilă ; mi-ai adus jucării ?

— Daa, sigur, sigur, dar, mai întîi să-ţi cînt cîntecul ăla... stai, cum vine... aha...

„A ruginit frunza din vii
Şi Moş Gerilă a venit
Ca să aducă jucării..."

— Ai dat-o pe toamnă, Moş Gerilă ! Acuma merge povestea cu nămeţii !

— Care poveste ?

— Moş Gerilă, Moş Gerilă, a venit de prin nămeţi...

— Aoleu ! Aşa e... Stai să ţi-o cînt !

— Las-o baltă şi dă-mi jucăriile...

— Bine, bine !... Ei, ia spune, cum merge cu şcoala ?

— Nu merge !

— Foarte urît ! De ce ?

— Fiindcă sînt în vacanţă.

— Aha... da... Să ştii că ţi-am adus o săniuţă grozavă. Îţi place să te dai cu sania ?

— Dacă-mi faci dumneata rost de zăpadă, mă dau. Altceva ?

— Stai încet, nu te grăbi ! Tu îi asculţi pe mămica şi pe tăticul ?

— Nu.

— Cum aşa ?

— Păi chiar ei îmi spun să nu-i ascult. Cîteodată, cînd încep ei să discute, tata îmi spune : Şi tu ce stai şi asculţi ? Ieşi ! Şi ies.

— Hm... da... Dar pe profesori îi asculţi ?

— Nu.

— Cum nu ? De ce ?

— Pentru că mă ascultă ei pe mine. Eu spun lecţia şi ei mă ascultă.

— Hm, da... Bravo... Şi ce ai învăţat anul ăsta ?

— De toate.

— Aşa ? Ei, ia spune cînd a domnit Vasile Lupu ?

— Îţi spun, dacă-mi spui şi dumneata cînd a domnit Vlad Ţepeş !

— Bine, sîntem chit !... Să trecem la altceva.

— Hai la geografie, vrei, Moş Gerilă ? Eu să te întreb ceva şi pe urmă mă întrebi şi dumneata pe mine.

— Lasă, uite, ia calul...

— Ce, nu vrei la geografie ?

— Ba da, cum nu... Unde se varsă Oltul ?

— În Dunăre. Dar care-i capitala statului Tanganica, Moş Gerilă ?

— Capita... uite, ia şi camionul ăsta să vezi ce grozav e.

— Lasă camionul ! Capitala !

— Ia uite helicopterul ăsta... Tragi de fir şi ţuşt ! Zboară de parcă e adevărat.

— Capitala !

— Mă, dacă nu mă laşi în pace cu capitala, mă duc la alţi copii cuminţi, care nu-l bagă pe Moş Gerilă în geografie... Ce, tu îmi dai mie jucării sau eu îţi dau ţie ?

— Hai să trecem la zoologie.

— Nu mai trecem la nimic ! Ia calul, ia camionul, ia helicopterul şi să ne vedem la anul şi la mulţi ani !

— Nene Costică, te-ai supărat ?

— Da... Cum ? Care nene Costică ?

— Lasă că s-a deslipit şi barba ! Auzi, ştii de ce te-am încurcat ?

— De ce ?

— Ca să te înveţi minte cînd mai faci pe Moş Gerilă să dai jucăriile şi să laşi copilul în pace !

— Aha !... Bun, am plecat.

— Unde pleci ? Ia-o de la început, Moş Gerilă.

— Păi mi-ai spus nene Costică...

— Gata, acum eşti iar Moş Gerilă ! Hai !

— Mă, voi ăştia micii sînteţi teribili !...

— Hai, gata, începe...

— Bine ! A ruginit frunza din...

— Ce faci ?

— Aoleu, da ! Moş Gerilă, Moş Gerilă,

Ai venit de prin nămeţi...

SADI RUDEANU

Întîmplări de Revelion

Desene de NELL COBAR

— Nu vă supăraţi, Dvs. sînteţi Moş Gerilă sau v-a crescut barba aici ?

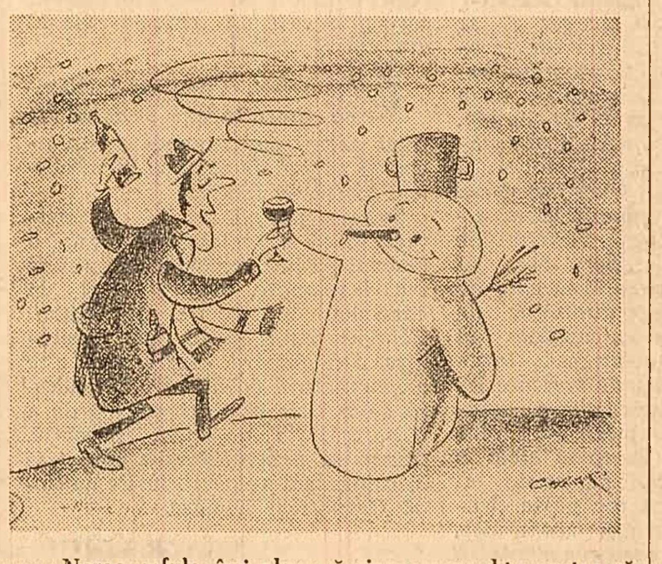

— Noroc, şefule, îmi place să ciocnesc cu d-ta pentru că bem de un ceas şi tot te ţii drept pe picioare !...

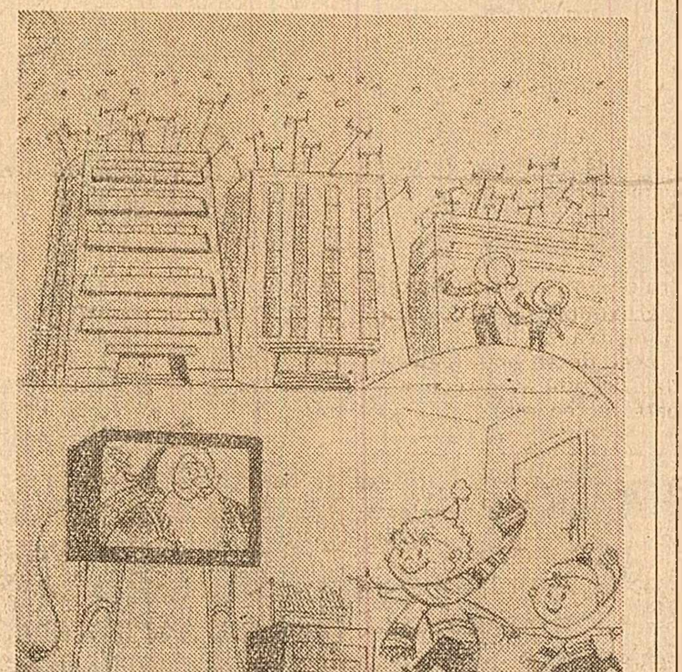

— Ţi-am spus eu că Moş Gerilă nu mai vine pe coş ci pe antena televizorului ?

MAGAZIN

Anul Nou la 21 martie ?

Alegerea datei de 1 ianuarie ca început al anului este arbitrară şi nu răspunde nici unei necesităţi ştiinţifice. Desigur că obişnuinţa face să ni se pară deosebit de curioase proiectele de reformă a calendarului. N-ar fi oare mai plăcut ca anul nou să-l sărbătorim la 21 martie, odată cu prima zi astronomică a primăverii? Aşa cel puţin propune unul din proiectele aflate în dosarele Consiliului economic şi social al O.N.U. De fapt, înţelepţii persani, cu sute şi sute de ani în urmă, au hotărît ca prima zi a anului să coincidă cu echinoxiul de primăvară. In Iran anul nou este sărbătorit şi acum la 21 martie.

In proiect se propune împărţirea anului solar în 13 luni egale a cîte 4 săptămîni cu 28 de zile fiecare lună. In acest fel fiecare săptămînă, fiecare lună şi fiecare an ar începe cu aceeaşi zi, duminică sau luni, şi s-ar încheia cu aceeaşi zi, sîmbătă sau duminică. Aceasta este o propunere dintre numeroasele proiecte prin care se încearcă introducerea unor metode uniforme şi mai perfecţionate pentru calcularea timpului.

Actualul calendar este în linii mari identic cu cel stabilit de Iuliu Cezar în anul 46 î.e.n. Papa Grigore al XIII-lea a făcut o modificare calendarului iulian în 1582, dat fiind că s-a descoperit că anul solar are 365,24 zile în loc de 365,25 cum se credea pe vremea lui Iuliu Cezar. Aşa că Papa Grigore a decretat adăugarea unor zile la calendarul iulian. De atunci, din secolul al XVI-lea, nu s-a mai făcut nici o schimbare calendarului pe care-l folosim şi azi.

Proiectele de reformă a calendarului nu sînt simple capricii. Statistica modernă este îngreunată în calcule de durata inegală a lunilor, de săptămînile egale care trec dintr-o lună în alta etc. Deocamdată, însă, nu vă grăbiţi cu pregătirile pentru a sărbători încă odată anul nou la 21 martie sau la altă dată, căci probabil, încă mulţi ani de acum înainte, vom petrece Revelionul în noaptea de 31 decembrie spre 1 ianuarie.

77 miliarde de oameni...

...au trăit pe planeta noastră de la apariţia primului om, potrivit calculelor recente ale unor oameni de ştiinţă. Conform anuarului demografic al O.N.U. populaţia lumii era în 1960 de 2 995 milioane locuitori. Populaţia era geografic repartizată astfel :

Africa — 254 milioane
America — 405 milioane
Asia — 1 679 milioane
Europa — 427 milioane
U.R.S.S. — 214 milioane
Oceania — 16 milioane.

În prezent, după statistici estimative, populaţia globului este de 3,2 miliarde oameni. În ce priveşte viitorul, experţii demografi fac diferite calcule asupra numărului populaţiei mondiale. În funcţie de anumiţi factori se emit trei ipoteze : una *maximă*, care presupune că în 1970 populaţia globului va fi de 3 500 milioane, iar în anul 2000 de 6 900 milioane ; o ipoteză *medie* — cu 3 480 milioane locuitori în 1970 şi 6 280 milioane locuitori în anul 2000 ; o ipoteză *minimă* — 3 350 milioane locuitori în 1970 şi 4 880 milioane locuitori în anul 2000.

Savanţi cu renume sînt de acord că prima ipoteză, cea *maximă*, care prevede pentru anul 2 000 aproape 7 000 milioane locuitori, corespunde realităţii în condiţii de pace şi de progres economic şi social.

Cine e mai tare?

Cine poate efectua calcule mai rapide, omul sau o instalaţie cibernetică ? La această întrebare încearcă să răspundă numeroşi specialişti. Dar de pe plan teoretic s-a trecut la cel practic. Juriul s-a aşezat la masă. Arbitrul a dat drumul la cronometru. A început concursul. Dar pe scena sălii oraşului francez Lille, unde avea loc concursul, nu se afla decît un singur concurent — matematicianul francez Maurice Dagbère. El este cunoscut pentru rapiditatea cu care rezolvă calcule dintre cele mai complicate. Cine îi este adversar ? O maşină electronică de calcul, care poate efectua aproximativ un milion de operaţiuni pe secundă. Majoritatea celor prezenţi în sală îl considerau pe Maurice Dagbère învins sigur.

Concursul a durat doar ceva mai mult de cinci minute. Învingător, contrar tuturor aşteptărilor, a fost matematicianul francez, care a reuşit să rezolve zece probleme în trei minute şi 43 de secunde, în vreme ce robotul electronic a rezolvat doar şapte şi într-un timp mai lung : 5 minute şi 18 secunde. Aşadar, omul a învins maşina. Rezultatul nu este întîmplător. Posibilităţile creierului uman sînt nebănuit de mari, permiţînd prin concentrare şi antrenament să rivalizeze cu cele mai perfecţionate instalaţii cibernetice.

Curiozităţi

• *Aur în porumb — această descoperire au făcut-o cercetătorii Institutului geologic din Uzbekistan. Urme de aur au fost găsite în frunze şi în tulpină. Cine ar mai îndrăzni să facă mămăligă cu un mălai măcinat dintr-un porumb... aurit ? Numai că aurul se găsea în cantităţi foarte mici în aceste plante de porumb încît nici nu putea fi vorba de extragerea sa. Descoperirea cercetătorilor uzbeci are însă o importanţă ştiinţifică, dovedind că anumite plante extrag, din pămînt, metale, folosindu-le la formarea celulelor.*

• *Tradiţia britanică se respectă pînă şi în domeniul obiectelor pierdute. Din 400 000 de obiecte pierdute, 84 000 sînt umbrele. Urmează mănuşile şi poşetele. Au mai fost găsite cărucioare, scutere, danturi şi chiar un cap de elefant împăiat...*

• *Femeile şi-au făcut apariţia şi pe terenurile de fotbal. Nu în calitate de jucătoare, ci ca arbitri. În Cehoslovacia a trecut cu succes examenul de arbitru Sylva Gregora, în vîrstă de 17 ani, prima şi, deocamdată, singura femeie din lume care conduce meciuri de fotbal.*

• *Tot în domeniul sportului — o inovaţie australiană. Un inginer din Camberra a construit un jucător de tenis robot, care respinge mingile în direcţii diferite şi, se pare, cu multă eficacitate pentru că serveşte ca partener de antrenament jucătorilor australieni, socotiţi printre cei mai buni din lume.*

• *Dacă găsiţi un nasture, păstraţi-l. Azi unul, mîine doi şi poate o dată îi veţi putea face concurenţă suedezului John Engval, care posedă o colecţie de nasturi alcătuită din 125 000 exemplare. Numeroşi vizitatori vin să vadă acest adevărat muzeu al nasturilor.*

• *Licitaţie curioasă la Buenos Aires : s-au pus în vînzare vagoane de tramvai. Licitaţia a mers... ca pe roate, vagoanele fiind cumpărate pentru a fi folosite ca magazine, depozite de mărfuri, case de odihnă iar 4 tramvaie vor deveni clase de şcoală.*

Auzite în tren

După ce trenul a luat-o din loc ieşind la soare de sub cupola cenuşie a Gării de Nord, bătrînelul de lîngă geam s-a întors cercetător către ceilalţi călători din compartiment, dornic să lege o vorbă. Avea un cap rotund cu chelie de sidef, iar mustăţile bălane, întocmite tătărăşte, erau despărţite de un năsuc rumeior.

— Uite c-o pornirăm... zise către toţi, aşa, într-o doară, poate s-o îndura vreunul să răspundă.

Dar în încăperea pe roate stăruia tăcerea.

Stăteam ca boabele într-o păstaie gata să crape şi nici unul nu rupea coaja.

— Am fost la copii, cu sărbătorile de iarnă, continuă netulburat, că am un fiu în Capitală şi-o noră...

— O noră ? întrebai copilăreşte, speriindu-mă numaidecît ca de o prostie, căci ce întrebare mai era şi asta ?

Totuşi bătrînelului nu-i trebuia mai mult de un ascultător aşa că-şi îndreptă ochişorii azurii spre mine, desluşindu-mi cu bunăvoinţă :

— O noră. Băiatul s-a luat cu ea acum patru ani. În dragoste erau mai de mult.

Şi numaidecît scoase o fotografie în care un flăcău bondoc ţinea năprasnic de talie o fată subţirică şi pletoasă.

— S-au luat, n-aveau casă, dar pînă la urmă le-a dat la bloc. Şi dacă s-au aşezat gospodăreşte, ce mi-au scris ? „Vină, tată, la noi". Ei, cum era să mă mut la ei ? Am şi eu tabieturile mele, sînt şi columbofil...

Un tînăr cu crăvăţică galbenă se interesă dacă asta e un fel de patimă de strîns timbre şi bătrînul îi explică răbdător că e vorba de porumbei şi de o asociaţie cu statut.

— Vrasăzică, de tot n-am vrut să viu, dar o vizită nu se putea să refuz. Aşa că am luat niscaiva de-ale gurii...

— Te pomeneşti că le-ai adus vreun porumbel din statut, se hlizi tinerelul cam necuviincios, ceea ce însă nu-l tulbură pe bătrîn din calefară.

— Dumneata, tovarăşe dragă, observă liniştit, auzi cam prost cu urechea dreaptă deşi, în schimb, s-ar putea să vezi bine cu ochiul stîng. Cum era să aduc un porumbel ? Ţi-am spus doar că-s columbofil şi noi n-avem obiceiul să ne mîncăm asociaţia. Am luat un curcan, un brînzet, vreo cinci şipuri cu lichid... Bineînţeles, eram cam cu inima strînsă, că nu prea mai e moda să cari alimente. M-a sfătuit cineva în tren, la venire, să cumpăr, cum ajung, vreo placă de patefon, oareşcari flori la ţiplă... Aşa că de cum am ajuns în Gara de Nord, întîi după flori m-am uitat. Just ?

— Păi...

— De aia s-a şi făcut chioşc în gară, se dezmorţi unul care mîncase pînă atunci trei pagini întregi din „Sportul Popular".

— La chioşc, dragă tovarăşe, la chioşc m-am dus, dar vezi că acolo ţineau mai ales ghivece cu pămînt şi coroane de hîrtie ca pentru înmormîntări. M-am dat o vreme pe lîngă un oleandru, dar n-aveam cum să-l duc şi de altfel m-au şi lămurit că nu-i de vînzare fiindcă-i lămîii care nu dă rod şi vrasăzică stă ca decor. Bun. Şi am luat de pe Griviţei, că s-a făcut o florărie nouă...

— Da, aşa e frumos : cînd e şi-o femeie într-o casă, să duci flori, întări persoana cu ochelari de lîngă uşă, întrerupînd o clipă bătaia andrelelor cu care croşeta. Şi disc ai luat, ori te-ai răzgîndit ?

— Am luat, dragă tovarăşă, că trebuia şi un obiecţel, o atenţie. M-am călătorit binişor pînă la magazinul „Victoria" — îl ştiţi ? Pe Victoriei — şi m-am dus pînă în fund unde este secţia de muzică. Ceri o placă, îţi dă o listă, ceri de pe listă şi zice că n-are, ceri ce are şi-ţi zice „na-ţi-o", dar tu vrei s-o auzi — păi cum s-o auzi, că într-un patefon cîntă una, în altul sună un cimpoi, mai zbîrnîie şi un radio pe aproape, îţi mai fluieră cîte-un tinerel în ureche să-şi aducă aminte ce-a auzit el la un bal — şi uite-aşa am luat pînă la urmă ce mi-a zvîrlit vînzătoarea peste tejghea. Tocmai a doua zi, la picup, am văzut şi eu că nu era muzică, era un curs „Învăţaţi limba spaniolă fără profesor"...

— Dar adresa o aveai limpede, ştiai unde să te duci ? îl cercetă sportivul, făcînd jurnalul ghem ca să-i încapă în buzunar.

— Ei, cum naiba, că doar mi-o scriseseră în cartea poştală. M-am suit şi eu în tramvaiul doi, am întrebat de unul de altul pînă la staţia de descălecare şi gata. Aveam scris tot.

Şi scoţînd din portofel o carte poştală îngrijit îndoită, omul ne citi spre adeverire : „Iei tramvaiul doi, te dai jos la staţia cutare, o apuci la stînga pînă intri în cvartalul D, acolo o ţii pe aleea C pînă la Blocul fî mic, unde cauţi în spate clădirea Gî mare, intrarea bî micdoi lî, scara şaisprezece, etajul trei, palierul nî, apartamentul cincisprezece... Eu mai fusesem prin Bucureşti, prin patruşopt...

— Cînd cu revoluţia burghezo-democratică? se interesă cel cu flendurica galbenă la gît.

Moşul dezmierdă hîtru o mustaţă :

— Nu, puiule, la ăstălalt patruşopt, cînd matale trebuie să fi fost de acuma stăpîn bine pe bibiron... Ţin minte că umblam să caut nu ştiu ce fabrică de bere şi era cam pustiu în împrejurime. Acuma, pe aceleaşi locuri, numai blocuri şi blocuri, bulevard, verdeaţă, neon, mă rog. Atîta, că dacă le-ar zice la străduţe în loc de literele alfabetului cîte un nume ţi s-ar părea mai vesel. Nu ?

— Şi-ai nimerit ori ba ?

— Am nimerit, cum nu, m-a dus o copilă pînă la uşă, ba mi-a mai purtat şi coşul. Numai că uşa era închisă, ai mei nu ştiau cu care anume tren vin. M-am gîndit să-i aştept pe o bancă în faţa casei, că peste tot sînt bănci. Atîta mi-a fost numai că am cam încurcat-o cu liftul : după ce am pornit-o, s-a oprit hodoronctronc în dreptul peretelui. Am strigat eu ce-am strigat, mi-a răspuns una de departe că adică de ce strig, nu ştiu cum e liftul ? Stă cît stă şi pe urmă porneşte singur... Am apăsat la o vreme şi pe un buton roş, mi-a strigat iar femeia să mă astîmpăr cu soneria că nu-s copil şi, dac-am văzut că nu-i chip altfel, m-am lăsat şi eu binişor pe băncuţă şi am legat un somn în numele legii de m-am trezit abia cînd au tras în jos liftul de la maşinăria lui şi m-a bunit tocmai la pivniţă de mi-a sărit căciula din cap şi-am spart o sticlă.

— Trebuia să baţi tare în peretele liftului, nu să te culci, îl dojeni femeia cu andrelele. Puteai să şi mori curentat, doamne fereşte...

— Uite că n-am murit şi bine am făcut, că printre cei ce s-au adunat să vadă minunea era şi o vecină inimoasă, de la acelaşi servici cu noru-mea. Săritoare femeie. Cînd a aflat cine sînt, m-a pupat odată pe frunte, m-a dus la ea, m-a pus într-un jilţ clătinător şi nu m-a lăsat pînă n-am mîncat opt brînzoaice.

— Frumos !

— Da. Pînă au venit ai mei, care mai de care din vecini mă tot chemau la ei şi dacă eu n-am vrut să mă duc nicăieri, am stat acolo mai mulţi şi-am vorbit de unele, de altele, am umblat şi la o tablă şi după ce i-am băut tot lichiorul gazdei, am destupat şipurile mele şi nici n-am mai ştiut cum a trecut vremea.

— Dar cu ai dumitale te-ai mai văzut ori ba ?

— Apoi cum ? La cine vă spuneam că am stat eu acuma în sărbători ? Cu cine am mîncat curcanul ?

— M-ar fi interesat cum te-au primit după atîtea întîmplări, îşi dădu cu părerea cel cu jurnalul.

— Împărăteşte, cum să mă primească ? Dar despre asta oi povesti cînd ne-om mai întîlni, că uite Focşanii, ia...

Şi turnînd o căciulă uriaşă de miel brumăriu peste chelia rotundă, ieşi zîmbind în zare — pe semne amintirii Bucureştilor dintr-o sărbătoare de iarnă.

V. SILVESTRU

ACUM SÎNT ALTE VREMURI

1914 — 1939 — 1964

TUDOR TEODORESCU-BRANIŞTE

În 1964 se împlinesc cincizeci de ani de la izbucnirea primului război mondial — în iulie 1914 — şi douăzeci şi cinci de ani de la dezlănţuirea celui de al doilea — în septembrie 1939. Amintirea acestor două sîngeroase încleştări în care au fost azvîrlite popoarele lumii în decursul vieţii unei singure generaţii trebuie să fie un popas de reflecţie asupra trecutului şi de scrutare a perspectivelor pe care ni le deschide viitorul. Cu atît mai mult cu cît se găsesc şi astăzi forţe ascunse, facţiuni politice şi trusturi care, în neistovita lor sete de dominaţie şi înavuţire, ar fi gata să arunce lumea într-un al treilea cataclism mondial, cu toate consecinţele lui catastrofale. Din fericire, în prezent există cu totul alte condiţii pe arena mondială decît în 1914 şi 1939 şi ele ne dau temei să apreciem că ceea ce a fost nu se va mai repeta.

În 1914, ciocnirea de interese dintre statele capitaliste, lupta lor pentru împărţirea pieţelor, pentru lărgirea sferelor de influenţă şi pentru dominaţia mondială, setea de aur a claselor posedante, începînd cu marii fabricanţi de arme şi de moarte, toate acestea făceau ca războiul să fie de mult în aer, ca o ameninţare de fiecare zi. A existat şi atunci, în masele populare, o mare dorinţă de pace. Au existat şi atunci forţe care, în frunte cu muncitorimea internaţională, se opuneau războiului. Ele au luptat însă în detaşamente răzleţe, fără să-şi unească puterile, fără o conducere unitară. Orice sincer apărător al păcii era declarat «trădător de ţară» şi la rigoare suprimat cu un glonţ de revolver, cum s-a întîmplat cu Jean Jaurès. Neîntîlnind o rezistenţă puternică şi bine organizată, guvernele de atunci au izbutit fără prea mari dificultăţi să arunce armatele pe toate cîmpurile de luptă ale Europei, în cîntările de slavă ale unei prese şi ale unei pseudoliteraturi patriotarde, amîndouă copios stipendiate de marii beneficiari ai măcelului.

Un miliard şi jumătate de oameni au fost tîrîţi în acest prim război mondial. El s-a soldat cu zece milioane de morţi, cu douăzeci de milioane de răniţi şi mutilaţi, cu distrugeri incalculabile.

Năzuinţa ca prăpădul care a fost să nu se mai repete s-a înrădăcinat adînc în conştiinţă. În 1917, Marea Revoluţie din Octombrie a chemat poporul rus şi popoarele întregii lumi la pace, la muncă rodnică, la dreptate socială. Întemeierea primului stat socialist din lume a dat un formidabil avînt maselor muncitoare de pretutindeni. Întorşi acasă, foştii combatanţi şi-au dat seama că au suferit atîta numai pentru ca pătura marilor profitori să-şi sporească averile în timp ce lor nu le rămînea decît mizeria cruntă. Muncitorii îşi cereau dreptul lor la viaţă şi la demnitatea umană. Ţăranii cereau pămîntul, pe care îl munceau pentru marii latifundiari.

Forţele reacţionare, văzîndu-şi poziţiile grav primejduite de lupta pentru dreptate socială, şi-au strins rîndurile. Mussolini mai întîi, Hitler după aceea au fost întîmpinaţi de lumea celor avuţi ca adevăraţi salvatori, au fost sprijiniţi din plin şi li s-au pus la dispoziţie fonduri uriaşe. Împotriva comuniştilor, împotriva mişcării muncitoreşti şi ţărăneşti, împotriva intelectualilor de stînga s-a dezlănţuit o prigoană fără precedent în lunga şi zbuciumata istorie a luptei omului pentru o viaţă mai bună. De la procesele înscenate, care se terminau prin condamnări poruncite de sus, s-a trecut la execuţiile sumare sub pretextul că „arestatul a încercat să fugă de sub escortă" şi s-a ajuns la lagărele de concentrare cu rafinatele lor sisteme de tortură. Toate acestea erau pregătirea celui de-al doilea război mondial.

Curînd, Mussolini dezlănţuia războiul de agresiune împotriva Abisiniei. Împreună cu Hitler, intervenea făţiş în războiul civil din Spania, sprijinind pătura marilor latifundiari împotriva Republicii. Apoi Hitler realiza Anschlussul şi ocupa Cehoslovacia. Aşa-zisele democraţii occidentale stăteau cu braţele încrucişate, sub pretextul „neintervenţiei". În realitate erau preocupate de pachetele de acţiuni, de carnetele de cecuri şi casele de bani. Münchenul a fost punctul culminant al unei politici de capitulare în faţa dictaturii fasciste cu scopul de a împinge agresiunea spre Răsărit.

În toată această perioadă, Uniunea Sovietică a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să împiedice războiul. Sînt bine cunoscute propunerile prezentate de ea pentru înfrînarea agresorilor, securitate colectivă în Europa şi făurirea unui larg front al păcii. Dar marea finanţă internaţională prefera tranzacţia şi capitularea umilitoare faţă de cei doi dictatori unei alianţe cinstite cu Ţara Sovietelor.

Forţele iubitoare de pace şi-au ridicat glasul pentru a preveni catastrofa. Partidele comuniste au iniţiat acţiuni hotărîte împotriva pregătirilor de război, eroicele bătălii ale ceferiştilor şi petroliştilor, conduse de Partidul Comunist din România, constituind în această privinţă un viguros semnal de alarmă. Intelectuali de seamă, cu convingeri democratice, ca scriitorii Henri Barbusse şi Romain Rolland, au început o viguroasă campanie de apărare a păcii.

Încredinţat că în faţa unor parteneri orbiţi de interesele lor de castă îşi poate permite orice, Hitler a declanşat în 1939 cel de-al doilea război mondial. Mussolini l-a urmat cu supunere. Războiul de jaf şi cotropire din partea agresorilor a devenit, cum era firesc, un război de apărare pentru ţările invadate, un război care trebuia să ducă pînă la urmă, cum a şi dus, la distrugerea fascismului. În această luptă, Uniunea Sovietică a purtat povara cea mai grea şi a avut rolul hotărîtor. Popoarele Europei şi ale altor continente au dat grele jertfe. După statistici incomplete, el a secerat vieţile a peste 50 milioane de oameni, fără a mai socoti pe mutilaţi, a revărsat oceane de suferinţe asupra oamenilor din nenumărate ţări, a pricinuit pagube ireparabile tezaurului culturii universale.

După o asemenea catastrofă, cea mai vie dorinţă a tuturor popoarelor este o pace trainică. Cu atît mai mult cu cît nimeni nu poate să ignore ce ar însemna o nouă conflagraţie mondială în condiţiile actuale cînd există arme cu o putere de distrugere incomparabilă cu aceea din timpul trecutelor războaie.

În zilele noastre s-au creat nu numai asemenea arme distrugătoare, dar şi forţele în stare să împiedice folosirea lor. Pacea are şi astăzi numeroşi duşmani din rîndurile aceloraşi fabricanţi de armament care au pregătit şi dezlănţuit războiul în 1914 şi 1939. Dacă soarta omenirii ar depinde, ca în trecut, numai de ei, războiul ar apărea ca o fatalitate.

Acum însă sînt alte vremuri! Pentru prima oară în istorie pacea e apărată de forţe uriaşe, care întrec forţele agresive, raportul de forţe evoluînd mereu în favoarea adepţilor păcii.

Spre deosebire de perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial, cînd Uniunea Sovietică era singura ţară socialistă, acum există şi se dezvoltă o comunitate de ţări socialiste, cu o covîrşitoare forţă economică, politică, morală şi militară. Mişcarea muncitorească, partidele comuniste din toată lumea veghează cu vigilenţă la apărarea păcii. Popoarele eliberate de sub jugul colonial, dornice să-şi făurească în linişte viaţa lor cea nouă, militează de asemenea pentru pace. Mişcarea pentru pace, atît de firavă altă dată, a cuprins acum păturI largi în toate statele, pe cei mai de seamă intelectuali, în fruntea cărora se află tocmai savanţii care au lucrat în domeniul energiei atomice şi care sînt cei mai în măsură să cunoască îngrozitoarea putere de distrugere a noilor arme. Astfel, niciodată omenirea nu a fost mai hotărîtă în lupta ei pentru apărarea păcii şi a vieţii. Niciodată nu au participat la această luptă forţe sociale atît de puternice. Niciodată nu au avut loc atîtea congrese, atîtea adunări publice, atîtea demonstraţii de masă, cu o participare atît de numeroasă.

Toate acestea îndreptăţesc convingerea că pentru prima oară în istorie, în prezent există posibilităţi reale de a evita războiul mondial. Pentru a transforma posibilitatea în realitate, se cere unirea şi mai strînsă a forţelor păcii, lupta lor activă pentru a face inofensivi pe adversarii păcii.

Astăzi devine tot mai clar că nu există decît alternativa — coexistenţă paşnică între ţările cu orînduiri sociale diferite sau un război nimicitor. Coexistenţa paşnică corespunde intereselor tuturor statelor. Ţările socialiste pun acest principiu la temelia politicii lor externe şi acţionează perseverent pentru traducerea lui în viaţă. Şi în rîndul oamenilor politici din Occident, care înţeleg realităţile contemporane, ideea coexistenţei paşnice cîştigă teren. Tratatul de la Moscova pentru interzicerea experienţelor nucleare în cele trei medii e un important succes al forţelor iubitoare de pace, al politicii de coexistenţă. Ceea ce se impune de aci încolo este continuarea eforturilor pentru a soluţiona marile probleme internaţionale — încetarea cursei înarmărilor, înfăptuirea marelui deziderat al dezarmării generale.

Poporul romîn, care a suferit din greu în cele două războaie, se află astăzi în primele rînduri ale apărătorilor păcii. Republica Populară Romînă este o forţă activă a păcii; alături de celelalte ţări socialiste, ea luptă neobosit pentru însănătoşirea relaţiilor internaţionale, pentru menţinerea şi întărirea păcii.

În acest prag de an nou, toate acestea ne dau dreptul să privim viitorul cu toată încrederea.

Marşul de la Aldermaston, (Anglia), Statele Generale (Franţa), pichetele de femei în faţa sediului O.N.U., ca şi atîtea alte demonstraţii care au avut loc în 1963 în diferite ţări ale lumii au oglindit cu putere năzuinţa profundă a popoarelor de a obţine noi succese pe calea destinderii, rezolvării paşnice a problemelor internaţionale, înfăptuirii dezarmării.

Ritmuri socialiste

În calea spre desăvîrşire, perspectiva, oricît de minunată ar fi, dă o imagine incompletă, dacă nu este asociată cu retrospectiva. Într-un moment de popas cum este — vorbind figurat — sfîrşitul de an, nu admiri numai frumuseţile din jur, nu măsori numai distanţa care te mai separă de pisc, ci priveşti şi în urmă — cît de *departe* ai ajuns de locul de pornire şi cît de *repede* ai ajuns. Ceea ce este valabil pentru un individ, este cu atît mai valabil pentru o societate în plin progres, cum este societatea socialistă. Aci retrospectiva este necesară şi ca o măsură a succeselor obţinute, şi ca o confirmare a justeţei drumului ales — mai ales dacă facem comparaţia cu rezultatele obţinute de celălalt tip de societate, cea capitalistă.

La sfîrşitul acestui an Biroul de statistică al Naţiunilor Unite a publicat un amplu volum (850 pag.): „CREŞTEREA INDUSTRIEI MONDIALE 1938—1961", precum şi două comunicate de presă care analizează, sintetizează şi comentează cifrele statistice din volumul respectiv.

Desigur că perioada 1938—1961 nu este cea mai bine aleasă pentru a putea face o comparaţie justă între cele două sisteme social-economice. În cei patru ani de război, 1941-1945, Uniunea Sovietică, pe atunci unica ţară a socialismului, a suferit distrugeri teribile ale potenţialului ei industrial: mii de fabrici şi uzine, sute de oraşe au fost distruse. În situaţie asemănătoare se aflau şi viitoarele ţări socialiste din Europa, cu economia ruinată de război şi de jaful hitlerist. În ce priveşte România, e cunoscut faptul că abia prin 1949—50 a atins ea nivelul antebelic al producţiei industriale. Cu această observaţie preliminară citiţi, vă rog, cele mai de jos, extrase din documentele menţionate.

„Între 1938 şi 1961 dintre ţările industrializate cu economie de piaţă (prin acestea se înţeleg ţările capitaliste — n.n.) *Canada şi Statele Unite au avut cele mai mari creşteri anuale medii, atît pentru producţia industrială cît şi pentru produsul naţional brut, adică circa 5,5 la sută şi respectiv 4,5 la sută... În U.R.S.S. procentul de creştere a producţiei industriale şi a produsului total între 1940 şi 1961 au fost, respectiv 8,5 la sută şi 7,5 la sută pe an".*

Prin urmare în acest interval în care, într-o perioadă însemnată condiţiile au fost categoric în dezavantajul Uniunii Sovietice, ritmul creşterii producţiei industriale al acesteia a fost cu 54 la sută mai mare decît al celor mai avantajate ţări capitaliste din lume, iar ritmul creşterii produsului total cu 66 la sută mai mare!

Cît priveşte situaţia de după război, cînd socialismul a devenit un sistem mondial, documentul arată:

„Creşterea producţiei în Uniunea Sovietică şi în ţările din Europa răsăriteană (e vorba de ţările socialiste europene n.n.) *în anii de după război a depăşit pe acea* A TUTUROR CELORLALTE ŢĂRI, *industrializate sau în curs de dezvoltare".* Iată o *recunoaştere* a superorităţii sistemului socialist, la care *obligă* cifrele, faptele! Pentru o exemplificare voi lua cîteva cifre din compactul volum statistic al O.N.U.: între 1951 şi 1961 indicele producţiei industriale al Statelor Unite ale Americii a crescut cu 34,5 la sută; în aceeaşi perioadă, în U.R.S.S. creşterea a fost de 283 la sută! Între 1954—1958 (singurele date existente în volum) numărul de muncitori industriali în S.U.A. a *scăzut* cu 805 000 oameni; între 1955—1959 în U.R.S.S. numărul de muncitori din industrie a *crescut* cu 2 512 000 oameni. Faţă de anul 1961, creşterea este de 5 268 000 oameni! În societatea capitalistă creşte numărul şomerilor, în cea socialistă — numărul muncitorilor ocupaţi.

Comunicatul de presă al O.N.U. menţionat mai sus arată mai departe: *„În 1961 producţia industrială pe locuitor în Uniunea Sovietică şi în celelalte ţări din Europa răsăriteană a fost aproape aceeaşi ca şi cea din celelalte ţări* INDUSTRIALIZATE *din Europa".* De altfel, se ştie că ponderea sistemului mondial socialist în producţia industrială mondială, care în 1955 era de 27 la sută, a devenit circa 35 la sută în 1960 şi 37 la sută în 1962. Iată mersul înaintat al socialismului, iată confirmată justeţea liniei politice marxist-leniniste de industrializare socialistă.

Paginile din volumul menţionat consacrate Romîniei, radiografia statistică a ritmului ei impetuos de dezvoltare industrială exprimă elanul în muncă al minerilor, siderurgiştilor, strungarilor, constructorilor, al tuturor creatorilor de avuţii materiale şi spirituale, al acelora care desăvîrşesc socialismul în ţara noastră. Acest ritm a fost în medie de circa 15 la sută anual în perioada 1960—1963.

Fireşte că ritmurile atît de înalte de creştere a economiei nu pot fi explicate prin sau în primul rînd prin dorinţa şi voinţa de a recupera întîrzierea în dezvoltare, moştenită de la capitalism. Nu este suficient să doreşti, ca să şi poţi. Posibilitatea este determinată de noile condiţii în care acţionează oamenii, de noile relaţii de producţie — relaţiile socialiste. Faptul că munceşti nu pentru fabricant şi moşier, ci pentru tine şi ai tăi, pentru patria ta, se dovedeşte un generator de energie ce nu poate fi măsurată în cai putere. Mobilizate cu înţelepciune de către partid, acţionînd pe baza unui plan care valorifică, cu chibzuinţă şi realism, toate resursele, folosind avantajele colaborării şi întrajutorării dintre ţările socialiste, aceste energii fac minuni. Pe meridianele globului, milioane de oameni găsesc în realizările noastre izvoare de inspiraţie şi încurajare în înfăptuirea propriilor lor aspiraţii de progres.

Calea pe care am parcurs-o a fost plină de victorii, deşi ea n-a fost fără greutăţi. Şi nici nu se poate afirma că mersul mai departe va fi lin. Dar, pe baza experienţei acumulate, putem privi anul care vine şi cei următori cu deplină siguranţă că vom îndeplini cele ce ne-am propus. Viitorul ni-l construim noi, va fi opera noastră. Cronicarul spunea că bietul om este sub vremuri. Acum vremurile sînt sub om, sub omul epocii socialismului victorios.

ILIE ZAHARIA

Pe sub bolta emailată a Mediteranei vasul alunecă printre unde line, cărora soarele sudic le dă o nuanţă de smaragd. La fiecare două-trei zile, uneori la intervale de numai cîteva ore, o nouă ţară. Cîte trei săptămîni am străbătut ţărmuri a trei continente ale căror margini conturează bazinul mediteranean, unul din leagănele civilizaţiei.

Dacă valurile Mediteranei ar avea grai... îţi vine să exclami copleşit de impresii. Piramidele, ruinele Partenonului, rămăşiţele Cartaginei, templul Baal-Bek, situat nu departe de vechiul Babilon, celebra moschee de pe colina Mokatam din Cairo în ai cărei pereţi de piatră dantelată sînt înfipte ghiulele ruginite de pe timpul campaniei lui Napoleon, fiecare oraş şi înseşi ţărmurile dăltuite cu migală de munca a nenumărate generaţii — totul îţi evocă aci succesiunea mileniilor, reconstituind, ca nicăieri în altă parte a globului, pagini de trecut glorios şi amar, oferind în acelaşi timp imaginea unui prezent tumultuos şi conturînd perspectiva unui mare viitor.

TREAPTĂ CU TREAPTĂ

Pe parcurs, călătorul este izbit de diversitatea de relicve ale societăţilor trecute; privite superficial ele apar doar ca o aglomerare haotică, fără vreo semnificaţie actuală. La o mai atentă cercetare şi aprofundare, desprinzi un fir care le uneşte — este însuşi firul dezvoltării societăţii umane, treaptă cu treaptă. În faţa piramidelor şi Sfinxului, contemplînd la Luxor dărîmăturile uriaşului templu Ra-Amon, zeul soarelui, poposind pe insula Philae, în faţa coloanelor ridicate acum 30 de secole în cinstea îndureratei zeiţe Isis, din ale cărei lacrimi ar fi izvorît Nilul, realizezi cu ochii minţii saltul de la preistorie la istorie. Pe atunci oameni cruzi şi în acelaşi timp temători îşi făureau dumnezei din pietre, animale şi rîuri. Era acel capitol îndepărtat al istoriei cînd triburile de vînători s-au destrămat, oamenii au început să prelucreze arama pentru a-şi făuri unelte de muncă iar în Delta Nilului au apărut ţăranii şi aproape o dată cu ei sclavajul antic. Viaţa unui om nu conta nimic — însemnătate avea bogăţia faraonului, a preoţilor, a proprietarilor de sclavi. Piramida lui Keops a fost ridicată cu sudoarea şi sîngele a peste 100 000 de robi. O dată cu statornicirea sclavagismului, aci, în această regiune a pămîntului, s-au desfăşurat bătălii de clasă printre primele din istoria omenirii. Delta Nilului a fost martoră, încă din mileniul al III-lea dinaintea erei noastre, a unor înverşunate revolte ale sărăcimii, care năvălea în palatele faraonilor şi aristocraţilor pentru a împărţi celor flămînzi averile acumulate prin jaf şi teroare. Cînd am vizitat Neapole şi am privit piscul fumegînd al Vezuviului, mi-am reamintit că în craterul vulcanului îşi avea instalată tabăra gladiatorul Spartacus, care a condus una din cele mai mari răscoale ale sclavilor şi ţăranilor din antichitate.

Au trecut veacuri după veacuri. Pe meleagurile din jurul Mediteranei s-au scurs rîuri de lacrimi şi sînge, s-au perindat nenumărate generaţii ducînd în mormînt visurile şi speranţele lor neîmplinite. Mintea omului, ageră, a iscodit tainele naturii, încercînd s-o supună, s-o controleze, s-o folosească în scopul unei vieţi mai uşoare. Dar de progresul realizat profitau tot exploatatorii.

Sutele de răscoale care se ţin lanţ, cînd într-o ţară, cînd în alta, zdruncină din temelii sclavagismul; o nouă orînduire a asupriţilor şi asupritorilor îi succede — feudalismul. Nobilul şi iobagul înlocuiesc proprietarul de sclavi şi sclavul.

Orînduirea feudală şi-a prelungit tentaculele pînă în zilele noastre. Cu numai cîteva luni înainte de a sosi în Algeria, pe meleagurile ei domneau încă rînduieli feudale. Circa 600 de familii de moşieri stăpîneau cîte 3—400 de hectare din pămîntul cel mai fertil, în timp ce zeci de mii de ţărani nu posedau nici petece de pămînt pe care să-şi înghebeze colibele. Dar sorocul feudalismului a sosit şi aici. Încă în timp ce vasul nostru străbătea, din port în port, coasta de vest a Africii, veştile sosite din Algeria anunţau lichidarea proprietăţilor moşiereşti. Pămînturile moşierilor au fost confiscate, ţăranii s-au organizat în cooperative.

La Neapole cerul azuriu era pătat de norii de fum ai combinatului metalurgic de la Bagnoli, unde muncitori şi ingineri talentaţi realizează, pe baza cuceririlor tehnicii moderne, produse cu faimă. Pe coasta vestică a Neapolului sclipesc vile cochete, înconjurate de grădini îmbietoare. În partea opusă, o puzderie de oameni trăiesc încă în case ruinate de război. La un magazin de bijuterii, o doamnă bătrînă, descinsă dintr-un „Cadillac", cumpăra pentru fiica sa un inel preţuit la 570 de mii de lire. Muncitorul de la Bagnoli trebuie să lucreze pentru această sumă 8 luni de zile. Sînt aspecte contrastante, proprii capitalismului.

Într-o librărie din Neapole răsfoiesc o carte. Autorul îşi sperie cititorii: Omenirea se află „într-o călătorie spre adîncul nopţii"; „Nu există nici un alt progres în afară de mersul spre mormînt". Dar metalurgiştii de la Bagnoli nu împărtăşesc această părere; ei cred în viaţă, în progres, ei vor să călătorească nu spre „adîncul nopţii", ci spre zorii zilei. Un mare număr dintre ei îşi dau votul comuniştilor.

Timpul nu se repetă niciodată, el nu se îndreaptă spre treptele depăşite, parcurse, ci străbate noi şi noi momente în ascensiunea lui neîntreruptă.

„LUMEA NOUĂ"

Escală la Alger, Tunis, Tripoli, Alexandria. Iei contact cu docheri, muncitori portuari, funcţionari, intelectuali. În faţa ochilor ţi se desfăşoară — la interferenţa vechiului şi a ceea ce poartă semnele zilei de mîine — o lume nouă, în plină efervescenţă, răsărită din impulsul lăuntric al unei cumplite lupte împotriva trecutului. „Lumea nouă" descoperită de Columb, fiinţa înaintea apariţiei cutezătorilor navigatori europeni, din timpuri imemoriale. Acea „lume nouă" care a apărut în ultimul deceniu în sudul Mediteranei n-a existat niciodată, fiind produsul marii noastre epoci revoluţionare, în care socialismul a triumfat pe un sfert din suprafaţa pămîntului şi în care are loc prăbuşirea sistemului de robie colonială.

Cu secole în urmă, cînd portughezii şi-au oprit navele în porturile Guineei, al cărei ţărm era presărat cu praf de aur, ei au inaugurat unul dintre cele mai tragice capitole ale istoriei: comerţul cu sclavi. Timp de 5 secole, el a însemnat o imensă pată în analele omenirii. Presbiterul unei biserici din Newport (S.U.A.) obişnuia să mulţumească lui dumnezeu în fiecare duminică după sosirea unui nou vas cu sclavi pentru că „încă un transport de fiinţe umane cufundate în beznă a fost adus într-o ţară unde se pot bucura de învăţătura evangheliei". El ştia bine că „fiinţele umane" erau destinate unui trai de cîine pe pămînturile plantatorilor. Pentru continentul african negoţul de sclavi a însemnat condamnarea la muncă silnică şi la moarte a o sută de milioane de oameni în plină putere de muncă.

Încă la sfîrşitul veacului trecut se mai dădea o luptă uriaşă pe de o parte, între marile metropole care se întreceau în a tăia felii cît mai solide din cozonacul african, pe de altă parte, între ele şi populaţia băştinaşă socotită, nimic mai mult, decît „un ţesut tribal multicelular". De-a lungul Mediteranei, de la Port Said la Alger şi de aici în adîncul continentului, erau aşezate, ca verigile unui lanţ, colonie lîngă colonie. Rînduielile coloniale păreau solide ca stîncile Scylla şi Caribda, veşnice ca piramidele egiptene sau coloanele Partenonului.

După o noapte de drum, de la Neapole spre Alger străbătînd Mediterana în diagonală, îţi răsare în faţă malul african ce se înalţă ca un zid crenelat. Şi era într-adevăr un zid, iar îndărătul lui se aflau închise popoarele africane împreună cu pămîntul lor purtător de bogăţii fabuloase. Din temniţa africană se extrăgeau pentru monopolurile din Europa şi America mii de tone de aur şi diamante. Egiptul devenise ferma de bumbac a Lancashire-ului. Din straturile petroliere ale Libiei se scurgeau spre metropole fluvii de aur negru. Noul capitol al istoriei, care a început atunci pe aceste meleaguri, este cel al jafului şi exploatării nemiloase a bogăţiilor şi forţei de muncă a Africii. Băştinaşilor li s-au luat pămînturile cele mai bune, lăsîndu-li-se numai deşertul sau terenuri mlăştinoase, bîntuite de malarie. Băştinaşii nu mai erau duşi să se „bucure" de harul evangheliei: au fost transformaţi în sclavi pe propriul lor pămînt. În deşerturile pîrlite de soare ale Algeriei, Libiei şi Egiptului, oamenii trăiau în muşuroaie ca şi cîrtiţele. Mii de africani deveniseră simple ţinte, ca şi fiarele sălbatice, pentru ofiţeri şi coloni distraţi. Coloniştii, acompaniaţi de o întreagă cohortă de „istorici" şi „observatori", răspîndeau în lume falsa teorie după care africanii ar fi inapţi de o muncă mai calificată, lipsiţi de demnitate şi mîndrie naţională, s-ar simţi admirabil în cătuşe şi ar manifesta apatie faţă de propria lor eliberare.

Dar această parte a lumii conţinea în adîncurile sale, încă din primele zile ale încătuşării, acel element imanent, lăuntric, care mai tîrziu a dus la explozie. Popoarele continentului african s-au trezit, gigantice mase de oameni s-au pus în mişcare, şi-au îndreptat grumajii. Egiptenii, marocanii, tunisienii şi algerienii, zeci de popoare de pe continent, au smuls drapelele străine, înălţîndu-şi propriile drapele naţionale. Acum, ori unde te-ai opri pe malul Mediteranei, nimereşti într-o ţară independentă. Socotite înainte ca obiecte, ele au devenit acum subiecte active ale istoriei.

Colonialiştii au prorocit că în urma lor se va crea un „vacuum". Pentru a-l „umple", au atacat Port Said-ul, au concentrat forţe armate în Liban, au purtat timp de peste 7 ani un război crîncen pe dealurile Algeriei, împotriva unui popor însetat de libertate. Marele proces al luptei de eliberare n-a putut fi zăgăzuit, căci nu poţi sili popoarele să meargă de la viitor spre trecut. Timpul este ireversibil.

NUMITORUL COMUN

Tabloul pe care ţi-l oferă călătoria pe Mediterană este extrem de divers. Atît condiţiile geografice cît şi caracterele şi tradiţiile naţionale diferă mult de la o ţară la alta, de la un ţărm la altul. În bazinul mediteranean şi în imediata lui vecinătate există ţări care au pornit mai de mult pe calea construcţiei socialiste; există ţări care abia recent şi-au dobîndit dreptul la o viaţă nouă şi ţări ale capitalismului. Anul acesta din Grecia a emigrat un număr de muncitori ce întrece sporul natural al populaţiei. Algeria, în schimb, este înfometată de specialişti — o întreprindere trebuie să ducă o adevărată bătălie pentru a-şi putea face rost de un mecanic sau un contabil. Chiar înlăuntrul aceleiaşi ţări există uneori flagrante deosebiri de dezvoltare. În timp ce în nordul Italiei, concentrarea industrială a luat mari proporţii „sudul" a rămas o problemă grea a ţării.

În marea varietate pe care noţiunile spaţiu-timp au presărat-o pe malurile mediteranene, există, însă, ceea ce în matematică se cheamă numitor comun. Este năzuinţa comună a popoarelor spre progres social şi pace. În Egipt şi Grecia, Italia şi Algeria, Tunisia şi Libia, interlocutorii noştri manifestă o vie preocupare faţă de dezvoltarea economică şi socială a ţărilor lor, de ridicarea nivelului de trai al popoarelor. Peste tot, în calea strădaniei spre o viaţă mai bună există greutăţi şi piedici, specifice fiecărei ţări. Ţăranul grec, lucrîndu-şi cu migală şi multă sudoare fiecare metru de pămînt, a ajuns la o adevărată artă în a stoarce roade din tr-un teren sterp, stîncos. Odată obţinute, se iveşte problema cum să valorifice o parte din aceste roade? Concurenţa mărfurilor similare provenite din ţări ale Pieţei comune face ca grămezi imense de tutun şi bumbac să se altereze în depozitele din Pireu şi alte oraşe. La Muzeul de artă feniciană din Tunisia un profesor ne vorbea de pasiunea pe care tînăra generaţie ce creşte în condiţiile independenţei o manifestă pentru comorile culturii, dar sublinia cît de acut se resimte în ţara lui lipsa de şcoli şi cadre didactice. Altceva îl preocupă pe beduinul şi muncitorul libian. Subsolul lor este bogat în petrol, dar staţiile de pompare din deşertul libian sug aurul negru, asemenea unor uriaşe caracaţiţe, şi-l îngrămădesc sub formă de lire şi

AL. CÎMPEANU

(Continuare în pag. VI-a)

DE PESTE HOTARE

Manifestări consacrate celei de-a 16-a aniversări a R. P. Romîne

MOSCOVA 30 (Agerpres).— Cea de-a 16-a aniversare a proclamării Republicii Populare Romîne este marcată pe larg de presa sovietică. Ziarul „Pravda" publică articolul semnat de academicianul Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului al R. P. Romîne, despre succesele obținute de poporul romîn după răsturnarea monarhiei și proclamarea republicii.

Ziarul „Izvestia" inserează în paginile sale reportajul „Bucuria creației". În reportaj se oglindește amploarea construcției de locuințe din țara noastră. „Komsomolskaia Pravda" publică reportajul „Constelația Argeșului", care redă aspecte de pe șantierul de construcții al hidrocentralei de pe Argeș.

Despre industrializarea socialistă a R.P. Romîne și introducerea tehnicii noi vorbesc articolele „În pas cu tehnica nouă", apărut în revista „Ekonomiceskaia Gazeta", și „Romînia populară după 16 ani", publicat de ziarul „Sovetskaia Rossia".

La rubrica „În țările socialiste frățești", revista „Komunist" publică un articol de E. Karpezenko despre dezvoltarea economiei și culturii Romîniei socialiste.

★

SOFIA 30 (Agerpres). — Cu prilejul aniversării proclamării Republicii Populare Romîne presa bulgară publică articole redacționale, corespondențe și fotografii oglindind realizările din țara noastră în construirea socialismului.

Ziarul „Rabotnicesko Delo" publică un articol intitulat „Gloria Săvineștilor", însoțit de o fotografie reprezentînd fabrica de relon.

Ziarele „Otecestven Front", „Trud", „Narodna Mladej", „Kooperativno Selo" publică materiale despre realizările rafinăriei de la Onești, uzinei „Electroputere" din Craiova, combinatelor de la Reșița și Hunedoara și despre avîntul construcțiilor de locuințe din R. P. Romînă.

★

BERLIN 30 (Agerpres). — Cu prilejul aniversării proclamării Republicii Populare Romîne, ziarul „Neues Deutschland" din 29 decembrie publică un amplu articol intitulat „16 ani — Republica Populară Romînă" în care sînt trecute în revistă succesele poporului nostru în domeniul economic, social și cultural.

★

PRAGA 30 (Agerpres). — Ziarul „Rude Pravo" din 30 decembrie a publicat un reportaj sub titlul „S-a aprins flacăra deasupra Oneștilor". Reportajul redă peisajul industrial al Oneștilor.

Ziarul „Prace" consacră aniversării a 16 ani de la proclamarea R. P. Romîne un articol intitulat „Ani de succese și fericire".

ADEN: O anchetă asupra tratamentului inuman aplicat deținuților politici

ADEN 30 (Agerpres).— Sub presiunea opiniei publice, înaltul comisar englez al Adenului și guvernul federal au dispus deschiderea unei anchete în legătură cu condițiile în care sînt nevoiți să trăiască deținuții politici.

Totodată, anunță agenția Reuter, în Aden a sosit o delegație de deputați laburiști pentru a cerceta situația care s-a creat în acest teritoriu.

Comisia juridică sindicală internațională de pe lîngă F.S.M. a adresat o scrisoare Comisiei O.N.U. pentru drepturile omului în legătură cu măsurile represive luate de către autoritățile coloniale engleze împotriva populației din Aden care luptă pentru independență națională, libertăți democratice și drepturi sindicale, pentru îmbunătățirea condițiilor de viață.

Numai în anul 1962, se arată în scrisoare, autoritățile coloniale au concediat, arestat și expulzat sute de patrioți din Aden. Libertatea presei a fost încălcată, ziarele democrate și sindicale au fost interzise.

După instaurarea stării excepționale, autoritățile au recurs la arestarea în masă și expulzarea patrioților. Subliniind tratamentul inuman la care sînt supuși deținuții politici, scrisoarea cere Comisiei O.N.U. pentru drepturile omului să condamne acțiunile autorităților coloniale și să ceară respectarea principiilor Declarației drepturilor omului.

Incheierea tratativelor dintre L. Johnson și L. Erhard

WASHINGTON 30 (Agerpres). — Duminică seara au luat sfîrșit tratativele purtate timp de două zile între președintele S.U.A., Lyndon Johnson, și cancelarul R. F. Germane, Ludwig Erhard, la ferma președintelui din statul Texas.

Reprezentanții celor două state au fost de acord — se spune printre altele în comunicatul comun — că principala cerință a politicii Occidentului trebuie să fie sporirea forței și eficacității în cadrul alianței atlantice.

Pe de altă parte, comunicatul menționează că cei doi conducători de stat au fost de acord să continue studierea tuturor posibilităților pentru îmbunătățirea relațiilor Est-Vest, reducerea încordării și lărgirea perspectivelor unei păci menite a fi trainice. Ludwig Erhard a menționat faptul că Republica Federală își va continua eforturile pentru îmbunătățirea relațiilor sale cu țările Europei răsăritene.

Conducătorii de stat ai S.U.A. și R.F.G. s-au pronunțat în favoarea înființării unei forțe nucleare multilaterale a N.A.T.O. Referindu-se la problemele economice, comunicatul arată că apropiatele tratative comerciale trebuie să fie călăuzite de dublul obiectiv al unui comerț internațional lărgit și al unei mai depline integrări economice în Europa.

În ce privește problema germană, cele două părți și-au reafirmat poziția lor anterioară. Președintele a reînnoit angajamentul S.U.A. de a menține în Germania occidentală forțe militare americane la nivelul lor actual „atît timp cît ele sînt necesare".

Luînd cuvîntul în cadrul unei conferințe de presă, ținută puțin înainte de a pleca spre Bonn, cancelarul vest-german a declarat că, deși nu au fost adoptate hotărîri precise, cele două zile de convorbiri cu președintele Johnson constituie un pas înainte în ce privește îmbunătățirea relațiilor Est-Vest, datorită faptului că există dorința de a se lua noi inițiative și de a se purta convorbiri. Amintind de stabilirea de contacte economice între Germania occidentală și țările Europei răsăritene, Erhard a spus că ar putea exista și alte puncte de plecare, care să permită o încercare de a se aduce o contribuție pe calea reducerii încordării.

Întrebat asupra consecințelor pentru N.A.T.O. a divergențelor actuale dintre guvernele Franței și S.U.A., Erhard a arătat: „Nu voi ascunde faptul că există în prezent divergențe". El și-a exprimat speranța că partenerii N.A.T.O. vor rezolva aceste divergențe în cadrul unor discuții aprofundate.

Discuții la Nicosia pentru convocarea unei conferințe cu privire la Cipru

NICOSIA 30 (Agerpres). — Agenția France Presse relatează că în urma discuțiilor pe care le-a avut în cursul zilei de 29 decembrie la Nicosia cu șefii celor două comunități din Cipru, Makarios și Kuciuk, precum și cu reprezentanții Greciei și Turciei, Duncan Sandys, ministrul de stat britanic pentru relațiile cu Commonwealth-ul, a propus interlocutorilor săi un plan de pacificare în Cipru.

Potrivit acestui plan, la jumătatea lunii ianuarie 1964 urmează să se întrunească la Londra o conferință a miniștrilor afacerilor externe ai Angliei, Greciei și Turciei, precum și a reprezentanților celor două comunități din Cipru, pentru a lua în [illegible]

Citind cercurile oficiale din Ankara și Atena, corespondentul agenției France Presse relatează că atît Grecia cît și Turcia nu se opun convocării acestei conferințe. Corespondentul agenției France Presse notează că atît președintele Republicii Cipru, Makarios, cît și vicepreședintele, Kuciuk, nu au dat pînă în prezent vreun răspuns la propunerea lui Duncan Sandys.

Pentru a-l salva pe Christian Chappert

După cum transmite agenția France Presse, în urma unui apel, savanți ai Franței, U.R.S.S. și S.U.A. își vor uni eforturile pentru a încerca să salveze viața lui Christian Chappert, în vîrstă de 11 ani, din localitatea franceză Vivier (departamentul Ardennes), bolnav de cancer.

La 23 decembrie medicii de la spitalul din Nancy au declarat părinților că nu mai pot face nimic pentru salvarea lui, și băiatul a fost adus înapoi la Vivier.

La 28 decembrie cele trei țări au difuzat mesajul, iar ambasadorul U.R.S.S. la Paris a comunicat că savanții sovietici vor conlucra cu savanții francezi pentru a încerca să-l salveze pe micul bolnav.

Scurte știri

VALETTA. Primul ministru al Maltei, Borg Olivier, a trimis un mesaj liderilor celor patru partide politice de opoziție solicitîndu-i să participe la o întîlnire pînă la 31 decembrie în scopul discutării propunerii sale privind organizarea unui referendum în Malta, pentru a se stabili dacă Malta va trebui să accepte independența prevăzută pentru luna mai anul viitor, fără alegeri, sau cu organizarea de noi alegeri înaintea declarării independenței.

REYKJAVIK. *După cum transmite agenția Reuter, ca urmare a noii erupții vulcanice care s-a produs la 28 decembrie în apele teritoriale ale Islandei, duminică, lîngă litoralul sudic al Islandei, a apărut o nouă insulă vulcanică.*

Aceasta este cea de-a doua insulă de natură vulcanică formată în apropierea litoralului islandez în ultimele șase săptămîni.

FRANKFURT PE MAIN. Potrivit agențiilor de presă, luni s-a reluat procesul celor 22 de foști membri ai conducerii lagărului de exterminare de la Auschwitz, acuzați de complicitate la uciderea a peste 4 milioane de deținuți. Procesul, început la 20 decembrie, constituie una din cele mai mari acțiuni judiciare din Germania occidentală împotriva criminalilor de război hitleriști.

DAMASC. Potrivit unui decret-lege publicat duminică la Damasc, apele teritoriale ale Siriei au fost extinse la 12 mile. În decretul lege se spune că guvernul sirian își rezervă dreptul să ia în noile limite ale apelor sale teritoriale toate măsurile în vederea asigurării securității și apărării intereselor sale.

BAGDAD. Tribunalul militar din Bagdad a condamnat doi ofițeri ai armatei irakiene la cîte doi ani închisoare pentru „activitate comunistă". Ziarul „Al Bilad" a publicat lista a 30 de persoane (inclusiv cinci ofițeri ai forțelor armate irakiene) condamnate la închisoare pe diferite termene de către tribunalul militar sub acuzația de a fi desfășurat „activitate comunistă".

Prima expoziție permanentă a R. P. Romîne în Ghana

ACCRA 30 (Agerpres).— La Accra, capitala Ghanei, s-a deschis prima expoziție comercială permanentă a R.P. Romîne.

La inaugurare au participat A. J. K. Djin, ministrul comerțului Republicii Ghana, reprezentanți ai Ministerului Comerțului ghanez, ai instituțiilor centrale de stat, membrii corpului diplomatic acreditați la Accra, numeroși oameni de afaceri, ziariști.

Au fost de față Ion Dumitru, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R. P. Romîne, membrii ambasadei și agenției economice ai R. P. Romîne la Accra.

Expoziția a fost deschisă de A. J. K. Djin, care a făcut un scurt istoric al relațiilor economice dintre cele două țări. În cadrul expoziției este prezentată o gamă variată de produse livrate de întreprinderile romîne de comerț exterior.

Expoziția este vizitată de un numeros public, care apreciază calitatea mărfurilor și modul lor de prezentare.

Inaugurarea Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism

(Urmare din pag. I-a)

memoriei celor care și-au dăruit viața pentru cauza patriei și poporului muncitor.

Străjuind monumentul central, la o distanță de cîteva zeci de metri, se arcuiește un hemiciclu îmbrăcat cu travertin alb. În exterior, pe un taluz ușor înclinat, se află cripte acoperite cu lespezi de granit negru. În două din acestea sînt depuse rămășițele pămîntești ale lui Ștefan Gheorghiu și I. C. Frimu, militanți de seamă ai mișcării muncitorești din țara noastră.

În fața Monumentului se afla aliniat un batalion de onoare cu muzică și drapel. La intrare erau de gardă ofițeri ai forțelor noastre armate. Drapele de stat ale R. P. Romîne și stindarde roșii fluturau deoparte și de alta a platoului.

Solemnitatea a început prin intonarea Imnului de Stat al R. P. Romîne.

A luat cuvîntul tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.R.

Au răsunat solemn acordurile Internaționalei. S-au tras 21 salve de tun. În acest timp s-a aprins flacăra ce va arde veșnic deasupra monumentului.

În acordurile marșului funebru, conducătorii de partid și de stat au depus coroane de flori din partea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, Consiliului de Stat, Consiliului de Miniștri.

Au fost depuse, de asemenea, coroane din partea Consiliului Central al Sindicatelor, forțelor noastre armate, Academiei R.P. Romîne, C.C. al Uniunii Tineretului Munci[illegible] U.A.S.R., Consiliului Național al [illegible]meilor, Comitetului orășenesc Bu[illegible]rești al P.M.R., Sfatului popul[illegible] Capitalei, Comitetului foștilor [illegible]nuți antifasciști din R. P. [illegible]mînă, Comitetului organizato[illegible] veteranilor din războiul antif[illegible] Uzinelor „Grivița Roșie", „2[illegible]gust", Fabricii de confecții „[illegible]rești", gospodăriei agricole col[illegible] „Grindu", regiunea București. [illegible]nieri, elevi și studenți au [illegible] jerbe de flori.

Apoi, vizitînd Monumentul, [illegible]ducătorii partidului și statului [illegible] oprit în fața criptelor celor de[illegible] aici.

În încheierea solemnității, batalionul de onoare a defilat prin fața Monumentului.

(Agerpres)

Ridicarea la rang de ambasade a reprezentării diplomatice a R. P. Romîne și R. Islanda

Guvernele Republicii Populare Romîne și Republicii Islanda au căzut de acord ca reprezentarea diplomatică a celor două țări să fie ridicată la rang de ambasade.

Transportul în comun în noaptea Anului Nou

Vehiculele de transport în comun ale Întreprinderii de transport București vor circula după un program modificat: toate autobuzele și troleibuzele de pe liniile centrale vor face cîte o cursă în plus, adică își vor prelungi orarul cu o oră și jumătate și vor ieși din nou pe traseu după ora 4 dimineața. Întreg parcul de taximetre este în circulație toată noaptea.

INFORMAȚII

Amilcar Alencastre, economist și publicist brazilian, care ne-a vizitat țara ca oaspete al I.R.R.C.S., a plecat spre patrie. În timpul șederii în R.P. Romînă, el a avut întrevederi cu cadre de conducere din Ministerul Învățămîntului, Uniunea Ziariștilor și instituții de învățămînt superior, a vizitat întreprinderi industriale, a ținut conferințe.

★

Delegația Consiliului Național al Femeilor, condusă de Gabriela Bernachi vicepreședintă a Consiliului, care a vizitat Grecia la invitația Ligii de prietenie greco-romîne, s-a întors în țară. (Agerpres)

Pe micul ecran

Programul special al televiziunii din noaptea de Revelion va începe la orele 22,00. După ce va fi prezentat tradiționalul „Plugușor", emisiunea va continua cu programe de muzică populară și ușoară, la realizarea cărora își dau concursul numeroase formații orchestrale și soliști vocali și instrumentali. Programul mai cuprinde momente vesele, tablouri coregrafice, arii și duete din opere și operete, numere de circ. Își vor da concursul artiștii poporului Ion Finteșteanu și Al. Giugaru, artiștii emeriți Miluță Gheorghiu și Angela Moldovan, precum și actorii Mircea Crișan, Radu Zaharescu, Horia Căciulescu, Ciupi Rădulescu și cîntăreții Gigi Marga, Gică Petrescu, Luigi Ionescu, Constantin Drăghici, Tudor Heica, Vasile Cănănău, Mihaela Ionescu, Vali Manolache, Gelu Manolache, Silvia Poluxis, Constanța Popescu, Alexandru Jula, Ionel Miron, Lidia Andronescu etc, balerinii Ileana Iliescu, Gabriel Popescu, Petre Ciortea ș.a. În jurul orei 22,40 vor apărea pe micul ecran eroii emisiunilor pentru copii: Daniela, Așchiuță și baronul Münchausen.

Emisiunea din noaptea de Revelion va dura peste patru ore.

Miercuri 1 ianuarie: După emisiunea pentru copii, „Anul nou în țara poveștilor" care va fi prezentată la orele 17,30, studioul de televiziune va transmite la orele 18,30 un program intitulat „Varietăți... din varietăți" — selecțiuni din programele muzicale și distractive ale anului 1963.

RADIO

Toate posturile de radio își încep emisiunea specială de Revelion la orele 20,10. Emisiunea continuă pînă la orele 5,59 dimineața. În cadrul programului își dau concursul cunoscuți actori, precum și interpreți de muzică ușoară și populară.

Selecțiuni din programul din noaptea de Revelion vor putea fi ascultate și în ziua de 1 ianuarie 1964 pe programul II, începînd de la orele 14,30.

Revelionul în avanpremieră

(Urmare din pag. I-a)

dragi. Și înainte de a înmîna textul urărilor, nu uită să adreseze și cîte un „la mulți ani, tovarășă!" funcționarei de la telegrame. În acest an, tovarășa Neonila Bădărău petrece Revelionul aici, la locul de muncă, la ghișeul Poștei Centrale. Primește telegramele de la cetățeni și le transmite la telegraful oficiului. Aici, alte trei funcționare trimit felicitările prin păienjenișul de fire telefonice, spre cele mai îndepărtate colțuri ale patriei.

Cu teleobiectivul

„Obiectivul" cinematografic obișnuit nu ne mai ajută. Drept care apelăm la un teleobiectiv și... poposim pe malurile Dunării. Schele, materiale, decor de șantier. Într-una din săli domnește o atmosferă familiară și plină de veselie. Constructorii de pe șantierul Combinatului de îngrășăminte chimice de la Tr. Măgurele petrec împreună primul Revelion pe acest șantier. Programul este presărat cu numeroase surprize: plugușorul celor harnici, spectacolul brigăzii artistice și al orchestrei etc. Printre cei care petrec aici îl zărim și pe sudorul Barbu Oprișan, care a mai petrecut Revelionul și pe șantierele marilor construcții de la Ploiești, Onești, Brăila și Năvodari, pe Aurel Stamate în mijlocul echipei lui de sudori în plumb, pe inginerul Dumitru Ene, montor de utilaje, și ing. Dumitru Chirculescu, care a lucrat la construcția marilor combinate de la Săvinești și Roznov. Ei sărbătoresc împreună primul Revelion pe șantierul de la Tr. Măgurele în marea familie a constructorilor. Mulți se gîndesc de pe acum la noile șantiere care se vor deschide în țară și se întreabă unde vor petrece viitoarele Revelioane.

Constelația celor 200

În obiectiv — un panoramic larg: meleagurile Dobrogei. Comuna Comana. Colectiviștii petrec Revelionul la căminul cultural. Președintele gospodăriei, ing. Liviu Tătaru, ridică paharul și urează „La mulți ani și la multe succese!" Au cu ce se mîndri colectiviștii din Comana. Realizările lor sînt evocate și pe scenă de brigada artistică de agitație.

Teleobiectivul se „plimbă" de-a lungul meleagurilor dobrogene și descoperă o adevărată constelație de lumini: peste 200 de comune în care petrec împreună familiile colectiviștilor.

Unde ne oprim mai întîi?

Ramuri de brad, flori, beteală, cîntece și multă, multă tinerețe. Dar unde să ne oprim mai întîi? La noile cămine din Dealul Copoului, la Casa de cultură a tineretului și studenților, la complexul universității? Ne-ar trebui un vast ecran panoramic pentru a putea proiecta în același timp filmul Revelionului studențesc din Iași. Pentru că peste 9 000 de studenți ieșeni întîmpină Anul Nou împreună.

Ultima secvență a filmului nostru se oprește aici. Nu însă cu obișnuitul cuvînt „Sfîrșit", ci cu cîteva cuvinte de început: LA MULȚI ANI!

PAUL DIACONESCU
VASILE TINCU

In zilele sărbătorilor de iarnă

CUM VOR LUCRA CENTRELE DE REPARARE A TELEVIZOARELOR

Cooperativa Radio Progres a luat măsuri menite să asigure deservirea posesorilor de aparate de televiziune în zilele de 1 și 2 ianuarie 1964. Pentru rezolvarea unor defecțiuni intervenite la aparate, în aceste zile va funcționa la cooperativă un dispecerat central, unde poate fi găsit, între orele 17—22, cîte un tehnician de serviciu pentru fiecare raion. Deci, pentru defecțiunile survenite în zilele de 1 și 2 ianuarie nu se vor mai solicita centrele obișnuite, ci dispeceratul central care răspunde la telefonul nr. 13 42 77.

Numărul următor al ziarului nostru va apărea joi 2 ianuarie 1964

Dacă valurile Mediteranei ar avea grai

(Urmare din pag. V-a)

dolari în safe-urile unor companii de dincolo de Gibraltar. S-ar putea înșirui încă multe obstacole ce stau de-a curmezișul progresului social, material și spiritual al popoarelor amintite. Important este însă faptul că ele sînt însuflețite de năzuința de a le birui și că luptă pentru acest măreț țel.

Poporul R.A.U. progresează pe calea făuririi unei industrii proprii. Vechii felahi sperau să cîștige bunăvoința Nilului, aruncînd în apele lui gălbui cele mai frumoase fete. Acum, pentru a îmblînzi fluviul, egiptenii construiesc, cu sprijinul Uniunii Sovietice, marele baraj de la Assuan, care va transforma în oaze înfloritoare milioane de hectare pustiite de nisipurile Saharei.

Algerienii au sărbătorit doar un an de la proclamarea republicii lor, dar cîte prefaceri substanțiale în acest scurt răstimp: este în curs de înfăptuire reforma agrară, au fost naționalizate întreprinderile aparținînd colonilor, s-a întocmit un plan pentru dezvoltarea învățămîntului și pregătirea de specialiști. Este semnificativ că referindu-se la aceste prefaceri înnoitoare, documentele și declarațiile oficialităților dintr-o serie de țări printre care R.A.U., Algeria, vorbesc despre construirea socialismului în țările lor — un semn plin de tîlc al prestigiului crescînd al ideilor socialismului și comunismului, al puterii de atracție pe care o exercită asupra conștiinței popoarelor succesele țărilor socialiste în construirea vieții noi.

Popoarele din bazinul Mediteranei luptă pentru o viață mai bună. În zilele cînd ne aflam în Italia, avea loc o grevă națională a constructorilor, cu participarea unui milion de oameni, care cereau îmbunătățirea condițiilor lor de trai. În timpul opririi în Grecia, am citit în ziarele locale despre una din acele manifestații de masă în apărarea democrației, care au jucat un rol de seamă în evoluția evenimentelor soldate cu căderea guvernului de dreapta Karamanlis.

Cîte războaie nu și-au purtat spectrul sinistru în bazinul siniliu al Mediteranei! Vasul nostru a întretăiat calea pe care Hanibal a urmat-o transportîndu-și elefanții pentru a cuceri Roma. Plecînd din Pireu în larg, parcă vezi aievea convoiul navelor lui Xerses, care visa distrugerea civilizației elene. Din cînd în cînd se mai găsesc și acum epave ale unor vase ce și-au găsit cimitir pe fundul mării în timpul primului război mondial. Mulți locuitori din Pireu și Neapole, Tunis și Alexandria au vii în memorie incursiunile aducătoare de moarte ale submarinelor și aviației în cursul celui de-al doilea război mondial. Popoarele bazinului mediteranean nu pot admite ca urgiile războiului să se mai repete, ci vor să se bucure de binefacerile păcii.

În bazinul mediteranean s-au desfășurat nu numai războaie ci a înflorit și o străveche cultură, care a lăsat urme de neșters în civilizația mondială. Mii de ani celebrul far de marmură albă — una din cele șapte minuni ale antichității — a luminat din portul Alexandria drumul corăbierilor Mediteranei. Odeonul Herod Atticus, dominat de stînca Acropolei, este și azi un punct de atracție pentru milioane de oameni de pe toate meridianele. Bazinul mediteranean este un uriaș muzeu în care s-au păstrat pentru posteritate capodopere de o fermecătoare perfecțiune. Ele sînt despărțite de generația noastră prin mii de ani, dar exprimă și azi strădiunța fiecărui popor de a se depăși pe sine însuși, de a participa la înflorirea civilizației. Omenirea ia din trecut nu cenușa, ci focul care întreține viața și-i dă posibilitatea să se ridice mai sus pe treptele progresului.

Zecile de milioane de locuitori de pe aceste meleaguri își leagă cele mai bune speranțe ale lor de pace. În Italia am văzut un film scurt în care inspiratul autor înfățișa sugestiv urmările unui eventual cataclism nuclear. În urma ciupercilor de fum negru, pe locul marilor centre ale civilizației rămîn doar schelete înspăimîntătoare. Iar pe o plajă însorită, al cărei nisip se transformase într-o masă compactă, sticloasă, zărești doar umbrele împietrite ale oamenilor, care cu numai cîteva clipe înainte savurau bucuria vieții. În nici una din țările pe care le-am vizitat n-am întîlnit pe cineva care să-și dorească perspectiva de a fi prefăcut în propria-i umbră. Pretutindeni am întîlnit însă oameni care năzuiesc și luptă pentru ca războiul mondial termonuclear să nu fie cu putință. Popoarele sînt antrenate, în condiții specifice diferite de la o țară la alta, de la un țărm la altul, într-o titanică luptă pentru a făuri, alături de minunile lumii antice, minunile civilizației noi.

Evoluția de la zeificarea Nilului pînă la construirea Assuanului, de la inchiziție la experiențele privind obținerea unui embrion uman în condiții de laborator, de la sclavia antică și modernă pînă la lozincile socialiste de pe zidurile Algerului — ce arată? „Ea confirmă legile dezvoltării istorice, victoria spiritului, a rațiunii umane, care se impune și va birui!" — ar spune, dacă ar avea grai, valurile Mediteranei...

SPORT

Cei mai buni fotbaliști ai anului 1963

Revista sovietică de sport „Football" care apare la Moscova a solicitat unor cunoscuți antrenori și jucători din diferite țări ale lumii părerea lor în legătură cu cei mai buni fotbaliști ai anului 1963. Printre cei care au răspuns la ancheta revistei s-au numărat antrenorii Sepp Herberger, Hellenio Herrera, Nandor Hidegkuti, jucătorii R. Kopa (Franța), Ivanov (U.R.S.S.), Soskic (Iugoslavia), Gh. Constantin (R. P. Romînă), Kolev (R. P. Bulgaria) și alții.

Specialiștii au acordat titlul de cel mai bun fotbalist al anului portarului echipei Dinamo Moscova, Lev Iașin, care a întrunit cele mai multe voturi. Pe lista celor mai buni jucători ai anului figurează de asemenea, Pele, Eusebio, Rivera, Greaves, Altafini, Charlton, Low, Suarez, Di Stefano și alții. Specialiștii consideră că cele mai bune echipe de club ale anului 1963 au fost Santos, Ac Milan și Internazionale Milano.

Concurs preolimpic de patinaj viteză

La Berlin s-a disputat un concurs preolimpic de patinaj viteză, dotat cu „Cupa Dynamo". La feminin, primul loc a fost ocupat de Helga Haase (R.D.G.) care a totalizat 208,533 puncte, fiind urmată de Pilecjczyk (R.P. Polonă) — 208,840 puncte și Seroczynska (R.P. Polonă) — 208,884 puncte. Haase a arătat o formă remarcabilă stabilind trei recorduri ale țării sale. Ea a parcurs 500 m în 47"6/10, 1 000 m în 1'38"5/10 și 1 500 m în 2'33"4/10. Cursa de 3 000 m a fost cîștigată de Pilecjczyk în 5'35"2/10. Probele masculine au fost dominate de suedezul Slott care a ocupat primul loc în clasamentul general. În proba de 10 000 m Slott a obținut timpul de 16'59"5/10. L-au urmat în clasament Petersson (Suedia) — 17'04"5/10 și Van Heyst (Olanda) — 17'04"5/10. Iată celelalte rezultate înregistrate în competițiile masculine: 500 m Thilch (R.D.G.) 43"5/10; 5 000 m Slott (Suedia) 8'15"4/10; 1 500 m Slott (Suedia) 2'17"3/10.

În cîteva rînduri

În stațiunea de la Obertsdorf s-a desfășurat primul concurs de sărituri cu schiurile din cadrul tradiționalei competiții „Cele 4 trambuline". Victoria a revenit norvegianului Thorbjorn Yggeseth care a totalizat 220,2 puncte. Săriturile sale au măsurat 75,5 și 72,5 m. Au urmat în clasament Antoro Immonen (Finlanda) — 215,5 puncte (71,5 și 74,4 m). Piotr Kovalenko (U.R.S.S.) — 213,2 puncte (73 și 73 m), Max Bolkart (R.F.G.) — 211,4 puncte (72 și 71 m) John Balfanz (S.U.A.) — 209,6 puncte (70 și 72,5 m). Următoarele trei concursuri ale competiției vor avea loc la Innsbruck, Garmisch Partenkirchen și Bischofshofen.

★

Echipa de hochei pe gheață a R. P. Polone și-a început turneul în Italia jucînd la Cortina d'Ampezzo cu campioana țării „Rex". Hocheiștii italieni au obținut victoria la limită: 5—4 (3—2; 0—2; 2—0).

★

Turneul internațional de tenis de cîmp de la Mexico City a fost cîștigat de Antonio Palafox care în finală l-a învins cu 6—4; 6—3; 6—1 pe Rafael Osuna. Proba feminină a revenit Iolandei Jamirez, învingătoare cu 6—0; 6—2 în partida cu Beatrice Martinez.

★

În meci retur pentru preliminariile turneului olimpic de fotbal echipa Indiei a învins cu scorul de 7—0 (3—0) echipa Ceylonului. Primul meci disputat la Colombo revenise de asemenea echipei indiene (5—3).

După 4 runde în turneul internațional de șah de la Stockholm conduc Smislov și Bondarevski (U.R.S.S.) cu cîte 3,5 puncte. Ei sînt urmați de suedezii Arnlind și Laurine, fiecare cu 2,5 puncte. În runda a 4-a fostul campion mondial Smislov l-a învins pe Laurine, iar Boleslavski a cîștigat în mai puțin de o oră la Horerberg. Marele maestru internațional Stahlberg (Suedia) a obținut victoria în fața lui Abramsson.

★

Selecționata olimpică de hochei pe gheață a R. S. Cehoslovace a susținut a 5-a întîlnire din cadrul turneului pe care-l întreprinde în Canada jucînd cu o reprezentativă a regiunii Saakatoon. Meciul s-a încheiat cu un rezultat de egalitate: 4—4

★

Pe un timp nefavorabil s-a disputat în localitatea Christiansenham al doilea concurs de selecție al patinatorilor suedezi de viteză în vederea alcătuirii echipei pentru Jocurile Olimpice de Iarnă de la Innsbruck. În proba de 5 000 m a fost înregistrată o surpriză, Sandler reușind să obțină victoria înaintea campionului mondial I. Nilsson, mare specialist pe această distanță. Sandler a realizat timpul de 8'16"4/10 în timp ce Nilsson a fost cronometrat în 8'29"8/10. Proba de 500 m s-a încheiat cu victoria lui Hedlund în 44", urmat de Sandler cu 45"2/10. La femei, Jacobsson a terminat învingătoare la 500 m cu 48"9/10 iar cursa de 1 500 m a revenit sportivei Scherling în 2'44"8/10, care a învins-o pe campioana țării Jacobsson — 2'45"5/10.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața „Scînteii" Tel. 17.60.10, 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii